

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzuk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

A lap kiadóhivatala vess fel. Arjegyék ingyen és bérmentve. Hirdetési mellékletek júliános árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix.	669
Gazdasági levél. — Horváth János	670
Tárca. — Az élet csirája. — Fekete József	670
A turkesztáni luczorna termelési értékének megállapítására vonatkozó kísérletek eredménye. — Gyárfás József	671
Különléle foszforsavtrágyák hatóképessége a szaporoszfát hatásához. — Flóráder Sándor	672
Gyümölcstermelésünk érdekében. — Buzzi Géza Félix	673
Kérdések és feleletek	674
Kérdések: Kártérítés vasuti hófogó miatt. S. R. — Lóbabtermelés. Egy kezdő gazda. — Dohánytermelés agyrgátalajon. K. T. — Csiperkegombatermelés. R. B.	
Feleletek: Kazalozó gölya. —r.—n.— Vetőgép beállítás. F. Z. — Vetésforgó homokon. Szűcs János. — Tuskóirtás. F. Z. — Trágya homoki szőlőre. Sz. G. — A téli gyümölcs leszedése. Balogh Sándor	
Hírek	675
Aprók	677

SZEMLE.

(Az időjárás. — A gabonák áresése és a gazdasági helyzet. — A brüsszeli cukorkonvenzió bomlása. — A sejtésbetegségek)

A hideg esős időjárás végzetes lehet. Ez már nem a vegetációt viszi előbbre, hanem azt egyenesen megakasztja. Katasztrófális lehet a kukorica és burgonya termésre, de a cukorrépa-szedést is megakasztja. Különben utóbbi hadd nőjön, legyen a gazdának is néhány méter-mázsával többje. A szőlő nem érik, tele szivta magát vízzel és repedezik. Ugyvéljük, hogy a szombati hivatalos jelentés alapos változásokat fog jelezni.

Jó Meteorunk a következő bulletint adta ki: Az augusztus 25-iki változási nap meghozta ugyan a jelzett melegebb időt, de csak 2 napig tartott az, mert a 27-iki nap alkalmával ismét hűvös és erősen csapadékosá változott az időjárás. E jelleg nem a bolygók állásából eredt, mert holdunknak, mint teli holdnak jellege száraz, különösen akkor, ha földtávolba kerül, miként az 27-én volt. A csapadékos befolyás tehát másfelülről jött, a mit abból is láthattunk, hogy e jelleg, mely reggel és délelőtt oly erősen volt kifejlődve, délután megszűnt, estére pedig a felhőzet is eltűnt a teli hold, miután megemésztette, eloszlatta a felhőzetet, mosolyogva tekintett reánk a tiszta égboltról. 28-án bár kisebb mértékben, de újra megismétlődött délelőtt folyamán a csapadék, míg estére ismét a diadalmas hold fényes arcát szemlélhettük a felhőtlen égbolton, miután ennek felhőzetét megsemmisítette. Holdunk felhőemésztő képességét

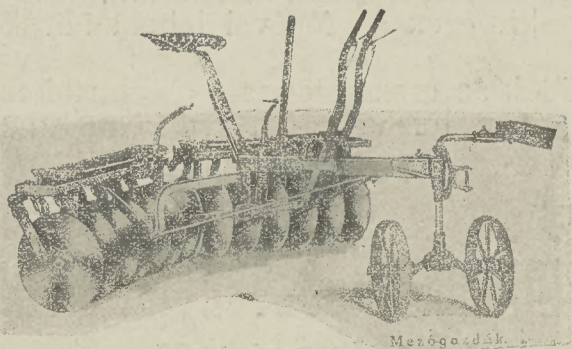
ujra, mondhatnók szemléletileg élénk tárta. A 27-iki csapadékos változás tehát nem jöhött tőle, sőt ellenkezőleg eloszlatni igyekezett azt, a mi azonban végleg csak 29-én sikerült, a midőn a megszakadt derült, napos s meleg idő újra beállott. Ezen közbejött rövid zavart mi okozta, s mi hozta e csapadékos abnormális időt, azt egyelőre nem tudjuk. A kialakult állapot melege és száraz jellegű idő továbbra is várható, melyet a szeptember 4-iki változási nap van hivatva megzavarni, a midőn Saturnusz befolyása alá kerül újra légkörünk, mely együtt állás már reggel 3 órakor megy végre. Így még aznap érvényesülhet is, vagyis változhatik még hűvös, szeles, sőt csapadékos az időjárás, hatáskörében azonban mindenestre. A 9-iki csak elősegíti a csapadékos jellegét, 12 szeles, de meleg jellegű, a midőn Mars szeles s Vénus meleg befolyása küzdenek egymással. 17-ikével Jupiter, mely eleinte még meleg, de követőleg hűvös, szeles esetleg viharos jellegű időjárást van hivatva hozni s csak 21-ike l sz újra meleg befolyású és száraz jellegű, mely utóbbi egész a hónap végéig marad Szeptember hó változási napjai: 4—9—11—12—17—18—21—26-ra esnek.

A gabonaneműeknek némi áresésben volt részük. Igaz, hogy az utolsó is befolyásolta az árat, de ugyátszik gazdáink is nagyobb mennyiségű árut adtak el s így áru hiány nem volt a piacokon észlelhető. Az áruhiány pedig rendszeren nagyobb árat idéz elő. A liszttel meg úgy állunk, hogy a malmok csak a legszükségesebbet adják el főleg Ausztria felé, míg hazai piacokon szűkkeblüsködnek. Más szóval kifejezve nemcsak a gabonában, de a lisztben is spekulálnak. A világ-ermésről mint több adat nyújt felvilágosításokat. Az európai Oroszország buza termése 170·6 millió q., az ázsiaié 33 4 q., 40 és 96·6%-os többlettel a tavalyihoz képest, a rozs 242·2 és 7·8 millió % jának emelkedése 28·5 és 57·2%, az árpáé 9·8 és 42·8 a zabééé 15·1 és 82·6%. Mi ugyvéljük, hogy ebben egy kis föllentés is rejlik felfelé és miután a római nemzetközi mezőgazdasági intézet adta ki a bulletint, mely mindig többet mutat ki nem tévedünk, ha ezen számokban nem igen bizunk. A minőség azonban oly rossz Oroszországban, hogy jó exportárut nem igen lehet találni, eltekintve attól, hogy Oroszországban oly esős idő jár mely az aratást, mezei munkákat és a hozatalokat megakasztották. Románia termését is ugyanazon külföldi tulbecsüli, hogy a buzatermés 6·7, a rozsé 18·4, az árpáé 4 és a zabé 14 1%-al volna nagyobb alig hihető. Miért lebegne akkor az örökös szerb és román zabkivitelit tilalom Damocles kardjaként az exporteurók fejei fölött? Avagy mégis valami puskaporos, háborus jellegű rezervák szerzése miatt volna ez?

Hogy a gabona beviteli jegyekről és csoport-tarifákról is szólhassunk ime egy példa. Oroszország védekezik a német buza és árpa import ellen, mely az orosz buza és árpának nagy ellensége. Mivelhogy a Német birodalom a beviteli jegyek révén, exportpraemiumot ad, Orosz-Lengyelországban a buza nemcsak olcsóbb az oroszénál, de olcsóbb következetesen a berlini tőzsde árjegyzésénél.

Az esőzések miatt panaszoknak Németország, Anglia és Franciaország is. Az időjárás ott a legfontosabb aratási munkálatban sújtja a gazdát. Az esők miatt minőségek egészen elromlottak, évtizedek óta nem volt olyan alárendelt minőség búzában és rozsbán, mint az idén, úgy német, mint francia aratásban, az angol aratás eredményei minőségileg egészen tönkretették az esők. Németországban a burgonya és a zab is sokat szenvedett. Angliában a zabbal katasztrófa történt, nincs. Az angol számlára a német zabot máris igen keresik. Az európai országok import-szükségletét jelentékenyen magasabbra taksálják és az oceáni fuvarételek lényeges emelésének is ez az oka. Az amerikai piacokon ez az európai import szükséglet áll most előtérben, mint a legközelebbi hausse momentum, annál is inkább, mert le vannak leplezve a kanadai termésről forgalomba került nagyszerű hírek is, a melyeknek az a magyarázatuk, hogy a new-yorki tőzsdén Canadian-Pacific vasut részvényekben spekuláló brokerek csinálják a mű-rekord-termés híreket a részvény emelkedése érdekében. Ezen Canadian-Pacific vasut most Wien és Trieste között kilátási waggonokat járat, hogy ezért a kivándorlást Triestből magának kaparítsa meg. Az osztrák kormány tel is ült neki. Berlinben öles cikkek jelennek meg, melyek a német közönséget óva intik, hogy e kanadai terméshíreknek valahogyan téves spekulációkkal az említett vasut részvényben fel ne üljenek.

A külföld, — írja a „Pesti Napló” tőzsdetudósítója — főleg Közép-Európa, Anglia, Franciaország el van készülve arra, hogy fokozott import-tevékenység kifejtésére kénytelen és az Unióban már nagyban fenik a fogukat az ideit termés viszonylagosan jobb értékesítésére, a mely ha az orosz termés minőségi kárai tényleg igazak, úgy igen sok örömet jelent az amerikai exportnak, főleg, ha a korán arató országok az idén kissé közepesebb eredményekhez fognak kerülni. Mert kissé sok is, amit azok az utóbbi években rekordarátásokat produkáltak! Hiszen akár-milyen új területek jönnek is Argentínában és Uruguayban művelés alá, még se valószínű, hogy az a bőséges, mindig nagyobb és nagyobb eredményt elérni, sorozatosan állandó lehessen. Egyébiránt ha a külföldi piacokon egy kis megnyugtatást lehetett látni a kurzusokban, azért a külföld igen szilárd, csak éppen nálunk, itt Budapestben próbálják most kitalálni azt, hogy igen sok termelt és igen olcsó lesz minden. Így azután



A DEERE-féle TÁRCSÁSBORONA

valamennyi tárcsásborona között a legmodernebb és legerősebb szerkezetű.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-uteza 31. sz.

már folytatólag beretválnak a kurzusokat. Egy malom, egy exponált spekuláló malom a melyiknél csak a látszat miatt örölnék, de szinte betegesen és szégyenteljesen sokat játszanak, az a malom mindig veszi a búzát mig olesó. A szituáció az lesz az idén is, mint mindig. Kijeszgetik a kisembereket az angazsmánból, azután egymás között játszá meg a háborut! Az októberi buza is drága lesz, de senki se látja hasznát, addigra kiölik az energiátlan, gyáva és terrorizálható hausseistákat az angazsmánból. Mint az augusztusi tengeriben, itt is csak néhányan keresnek. Ki tudja, október végéig mi minden lesz még ilyen télies időjárás mellett!

No hát a brüsszeli cukor konferencia balul ütött ki. Anglia felmondotta 1913. szept. 1-re a konvencziót és mostan Olaszország is csatlakozott hozzá. A kilépes állítólag azért történt meg, mert a cukorkiviteli tilalom s az Oroszországnak nyújtott többszörös kedvezmények Olaszországnak nagy kárt okoztak s az olasz kormány semmiféle körülmények között sem lett volna hajlandó megújítani a konvencziót.

A sertés betegségeknek ijesztően erős fellépése megdrágította a sertést. Szolnok megyében óriási baj lépett fel, az orbáncz, másutt meg a vész. Természetesen az időjárás sem kedvez az ügynek, mert a zsirsertések pettyhüdt szervezet romlását még csak elősegíti. Nem hiszik el gazdáink, hogy mangalicza sertéseink voltaképen már az országban mily óriási szük rokonytársításban vannak, vérfertőzöttek is, úgy hogy ha az egyéb közgazdasági tényezőktől eltekintünk, mely a nagyobb súly, a test hosszában, szaporóságban és más egyebekben nyilvánul meg, immár elkerülhetetlen teszi az általunk beharangozott curly-coated Lincolnshire sertésnek alkalmazását regenerátorként. Az utolsó óra ütött. Szívleljék meg gazdáink ezen őszinte szívből jövő tanácsunkat és próbálják meg a Lincolnshire kanok alkalmazását, mangalicza jellegű kondáikban.

—ix.

Gazdasági levél.

Irta: Horváth János.

Rácsegres, 1912 szept. 3.

Szeptember 2-án, a déli órákban 14° C. az összes meleg, a mire szegény termelvényeink támaszkodhatnak. Ködmenben aratják a csillagfürtöt, a cséplőgépnél pedig a kazalrakó ember

fülig behuzódott a báránypőr sipkjába. Ilyen keveredett is ez az egész esztendő.

Az országot köröszül-kasul járó Samenzüchter Direktor ur meséli, hogy szép Erdélyországban még sok-sok az aratallan árpa és zabvetés, de azért csirás már mind, a lábán és színehangyott, fekete. Somogyországot is hetek óta mossa az eső. Több napja már novemberi sötét, fázós képe van a világnak nálunk is, de az ekét nem veszi be a talaj csontkemény, száraz. Itt nem járt eső, csak egy-két milis dologrontó permet. A két baj közül mégis ez a szárazság látszik kisebbnek. Azért, a somogyi kanászként, csak módjával kell imádkozni rongyos szűrért, esőért. 12 czoll mélyítésben jár nagy duruzsolással a gőzeke, de bizony nedvességet ott sem mutat a talaj. A mely táblát valahogy is megturkálunk őszi alá, kit gözzel, kit ökörrrel, biz az siralmas kép annak, a ki mindjárt baktérium flórát szeretne benne kitenyészteni. Biz az bajos ezekben a kis köves Arábiákban. De legalább van egy 700 hold szántás. Ha nem a legjobb is, de van. Minden szárazságnak eső a vége s akkor könnyebb lesz fogással, szegessel (henger) tárcsások hadával talajt érlelni őszi vetések alá, mintha addig szántatlan várna.

Bizony alig-alig hogy végeztünk volna ügyel-bajjal az egyik termés betakarításával máris sürget, hogy tegyük, a másik a jövő évit.

Isten jóvoltából betakarodtunk. Az első esztendőben

541 ² / ₄	magy. h.-ról (1200 □-öl) átl. 20. ₃	kereszt búzát
450 ³ / ₄	" " " " 22.	" rozstot
68 ³ / ₄	" " " " 21.	" őszi árp.
387 ² / ₄	" " " " 27. ₃	" zabot

1448³/₄ " " a szántóföldek 50%-ról arattunk összesen 32,000 keresztet (18 kévével). Első esztendőnek jó, hála Isten.

A cséplés még alig tart valamivel a felén túl. A mi kész, mutat magyar holdanként bruttó átlagot: őszi árpa 806 kg. zabtáblák: 834—817—954—687—987—925 kg. Rozstáblák cséplésén bizony meglátszik a virágzás kár. Adtak 673—724—738—832—924 kg.-ot. Ez utóbbi 9 hüv. sortávvala szösös бүкөнүнyel keverékben vettett, alatta ujluczerna. Buzák adtak 634—710—822—854 kg. szemet táblánként. Többi még munkában van. A buzák minősége bizony nem a tavalyi, még akkor sem, ha hektosulya megüti a 80 kilót. Nincs az idén igazi, szép buza. Hogy olyan is a milyen, annak köszönhető, hogy dült gabona nem volt a vetésekben csak tán 10—12 százalék.

Minden gabona egy ekeszántásba vetődött, de a vetés előtt tárcsással, fogással minden ápolást megkapott a kellő beérleléshez. Ősziék mind, zabokból egy tábla részesült szuperfoszfát segítségével, végül a vetőmagul az előző termés legeleje használtatott föl alapos tisztítás és válogatás után. Így készült az idei aratás, az első, ez új regimében. Csak az Isten ennél rosszabbat ne, mindig jobbat adjon, nekünk is, másnak is. Fölfér.

A kukorica mind haragos zöld még. Birják a szárazságot, de álltak mozdulatlanul egész augusztus folyamán, tehát lemaradtak. Elég feladat lesz be is érlelni őket jól, meg búzát is vetni utánuk idejében. Sok szó esik megint a kukoriczák várható rekordterméséről. A gazdaorganumok sokalják legjobban. És érdekes, a kereskedelemben pedig mindenki tudja, hogy nagyon ártartó lesz az idén is a tengeri. Furcsa kissé, mikor a gazdák licizálnak a portékájukra — lefelé.

A kutya pedig ott lesz a kukoriczában elásva, hogy a jól mivelt táblákon hozott ugyan a tengeri csövet eleget, 3—4 et tövenként; de a hol augusztus száraz volt, mint nálunk is, ott alig fejlődött ki a hozam fele rendes csővé. A hol pedig sok esőt kapott augusztusban, ott pedig annyira későn fog beérni, hogy ha ne adja Isten, néhány korai dér is fogja, bizony nem lesz öröm a nagy termésben. Akkor legjobb lesz bezsombolyázni az egészet, a la Teleki csalamádé, a veszett fejseje nyele érdekében. Korai még a hangos áldomás a kukoricza-medve bőrére.

Czukorrépa lesz hegyen-völgyön elég, mondják. Lehet, de előbb azt is meg kell fogni. Most hallom, hogy Erdélyben most is javában kapálják még, de kaszával, akkora benne a sok eső után a gaz. Az ilyen répának, elhiszem, hogy csak keveset örül majd a gyár; de hogy a gazdája sem, semmit sem, bizonyosan tudom. Az igazság mégis az, hogy a dunántuli répák jók mind, mennyiségre is, cukorra is. Még nem kell a gyárakért itt kétségbeesnünk. Lesz megint a vasutakon kocsinyomorgás a répaszüret alatt, de mi lesz még addig, míg vasutig jut a répa! Sok ökröt, jó utakat kívánok.

Szülő. Fogas kérdés. Soha annyit nem zaklatták a gazdákat vevőaspiránsok a hegy levéért, mint most, augusztus 10 óta. De árat egy sem kínál, csak kérdezt és szeretnék a medvét ugrani látni. Ugrik is némelyik. Az árak ugyan

▼▼▼▼▼ TÁRCZA. ▼▼▼▼▼

Az élet csirája.

Irta: Fekete József.

Miféle titok lappang abban a kis parányi sejt szikrában és mennyi erő, mit életnek neveznek? Abban a láthatatlan kis tüzcseppben, mely áthatja a természet csodás világát? Abban az ismeretlen, de mindenütt csillogó, izzó parázsban, mely felpezseg az állatok vérében, felrepül a növények illatában és kigyullad a vizek hemzsegő ázalgaiban.

Mindenütt, ahova képzeletünk és tapasztalatunk eljut, a világűr végtelenjében, a legapróbb sejtek titkos szöveteiben, ugyanegyazon életszakra és az életnek ugyanaz a törvénye uralkodik. Nincs kétféle élet, csak egy. De vannak milliárd életformák, melyek kelyhükben őrzik az örök élet rejtelmét.

Halandóság nem létezik, csak a formák változnak. Minden mindenütt él és nem hal meg soha semmi. Az egész világ egy nagy szervezet, melynek minden részei beletartoznak

az egészbe és a világ nem nélkülözhet közülük egyet sem. Együtt, egymásért és egymásból él minden a világon. Valahányan, bármily formában vagyunk, egyet alkotunk és ennek az egynek, a nagy mindenségnek egyetlen összekötő kapcsa: az élet.

Mi az élet? Örök mozgás, örök fejlődés, örök változás.

Mi volna a halál? Tespedés és megállapodás. De az egész világon nincs egy pillanatnyi szünetelés, mozdulatlanság vagy végső tespedés. A világ egész szervezetében nincsen egy pont rezgő, lüktető, benső és külső mozgás nélkül. A csillagsugár mérhetetlen gyorsasága és a vegytan parányinak molekuláris tengése között csak a mozgás sebességei különböznek. Holt pontot nem ismerünk. Ha a világegyetem egyetlen egy holt ponton megakadna, az egész szervezet felbomlanék, nem élhetne tovább. Lassu, de biztos halál következne a működő erők megállapodásában.

De a világ él és az élet hatalmát hirdeti. A földön innen és a földön túl. A sziklák pálmáiban és a tengerfenék moszataiban, a salak

ásványaiban és a gázanyagok röppenésében, az állatok vérében és az emberek idegeiben, az égitestek spektrumában és a Napok örök keringésében.

Minden változik, minden él, minden mozog; egyesül és szétválk, sűrűsödik, ritkul, közeledik és távolabb jut; keresi és üldözi, táplálja és támadja, gyilkolja és éleszti egymást. Nagy és kicsiny, erős és gyenge, öreg és fiatal csak az élet különböző formáit mutatja. Még a gondolat, az álom, az ábránd is a valóság változatos képeit tükröztetik. Nincs képzelte világ, csak igazi világ van. A szellem, az álom és a képzelet világa csak gyorsabban mozog és eseményei rövidebb időt vesznek igénybe, mint a földi realitások történetei és a testek iparkodása a fizikában. De ha összemérjük az emberi agy működését, melyből lelkünk vilámló képességeit nyerjük, azokkal a villámnál is százszor, ezerszer gyorsabb mozgásokkal, melyek a kozmikus erők minden képzeletet felülmúló hatásából erednek, akkor be fogjuk látni, hogy a természet reális valóságában minden szellemi tehetségeink csodának

„MINIMAX”

Alaptőke 650,000 korona.
Az Első Magyar Iparbank alapítása.

kézi tűzoltó készülék gazdáknak cséplés és aratás alkalmával teljesen nélkülözhetetlen és csakis ezek segélyével lehet az ott keletkező tüzet megelőzni.

A „MINIMAX” készülék az ország legnagyobb birtokosai magtáraiban és szérűskertjeiben fel van szerelve és a gyakorlatban kitűnő szolgálatot tett.

Felvilágosítással szolgál a

Magyar Minimax Részvénytársaság.

Iroda és Gyár: Rózsa-utca 85.

egy vidéken 40-től 80 fillérig váltakoznak csak, a szerint, kit hogy tudtak az élelmes „pesti urak“ fal mellé állítani. Vigyázat indokolt. Az igazság az, hogy az idén sokkal kevesebbet nyitott a szőlő, mint tavaly. Az áprilisi mély, 6^o-os fagyok azt is ellopták. A fagy után az új hajtás elkésztett a rendestől 3—4 hétre. Ezek az elkésztett hajtások és fagykárt szenvedtek aztán nem álltak sehogysem az ideik, különösen a vehemens peronoszpóra járványt, a többi betegségről nem is beszélve. A parasztszőlők megmaradt termésének legalább a fele ráment a peronoszpóra kártételére. A ki birta áldozattal, igyekezett menteni a mit lehetett. Permeteztek hatszor, kénporoztak négyszer, ötször, egy egész vagyont áldoztunk a szőlőre. Ezek az áldozók valahogy elfojtották a bajt. Nem hullottak le mind a fűrtök. Hanem a betegség azon állapotában, a mint a fokozott védekezés érte a termést, megmaradt mind a mai napig. Az aprón, sötétszürkén maradt szemek ott vannak mind a fűrtökön. Ha beszáradnak, megisszák szüretkor a jó szemek levét; ha nem száradnak be, jaj lesz annak, a ki ezek levét megissza. A molypille is nagyon divatba jött megint az idén. És nincsen rá orvosság csak költség, de az sok. Jó Somogyországból Pfeiffer ur, régi mesterem írja, hogy a szőlőmoly ellen a védekezés sikeresnek ígérkezik szérkéneg ecsetelésével a megtámadott fűrtökön. Adná Isten. Alig várom a jövő évet, hogy bár láthassam a sikeres küzdelmet, de tőlünk távol valahol.

De ha ennyi küzdelem után is 40—50 fillérért kell átengedni a vásárló bankoknak a termést, akkor igazán jobb lenne birkát, mint vinczellért eresztetni a szőlőkbe. Nem én mondtam először, de hallottam. Ennyi küzdelem után, a kinek sikerült is megmenteni a szőlőt, hátra van a nagy gond, az érés kérdése. Elöl irtam, szeptember 2-án dében 14^o C a „meleg“, napfény egy hete nincsen, ezek nélkül pedig szegény a szőlőt érlelő tudomány. Hát a kinek annyi és ezek után még bora is lesz eladó, az méltán kérhet érte pénzt. Még azért megmarad a problema a télre, számolgatni: ama lényeges különbség, az előállítási és a piaci ár között.

A burgonyát szedik. Egyik tavaszféli levelemben részletesen leírtam, hogyan igyekszünk védekezni az elnyomó betegségek ellen a palántában. Az eredmény, úgy rá nézvést, 60—70 q. gumótermés magyar holdanként. A tavalyihoz képest igen jó. És a termés egészségesnek látszik. A késői vetésnek azonban nyoma van. A

gumótermés jó erős harmadrésze fejlődése beleesett a száraz hónapokba, apróra maradt. De így is jobb a sok egészséges apró, mint a kevés beteg apró.

A turkesztáni luczerna termelési értékének megállapítására vonatkozó kísérletek eredménye.

Irta: Gyárfás József.

(Kísérletügyi közlemények XV kötet, 2. füzetéből.)

Néhány éve annak, hogy az európai piacokra turkesztáni luczernamag kezdett nagy mennyiségben kerülni és oly olcsó áron, hogy a kereskedők eleinte lehetetlennek tartották, hogy ily áron lehessen luczernamagot beszerezni. A turkesztáni luczernamag messze vidékről, Közép-Ázsiából jött hozzánk és behozatalát lehetőségessé tette az orosz vasuti hálózatnak az ottani vidéken való terjeszkedése. A turkesztáni luczernamag kezdetben főleg Hamburgon, később Fiumén át is kezdett az európai piacokra özönlenni és noha nagy utat kellett megtennie, mégis olcsó áron volt forgalomba hozható, mert eredeti termelési helyén a termelési költségek nagyon alacsonyak, azaz az ottani termelők sokkal olcsóbban állíthatják elő a magot, mint az európai gazdák.

A turkesztáni luczernamag tehát olcsóságánál fogva veszélyeztette az európai luczernamagtermelést, mert az európai mag és így a magyar luczernamag is árban nem konkurrálhat a turkesztáni maggal. Ehhez járul még, hogy a turkesztáni luczernamag külsejére nagyon szép, igen tiszta, szeme nagy és szép okkersárga színű, de nem fényes. A maghoz sárga-vörös agyagrögöcskék szoktak keveredni, de tőlük rostálással meg lehet tisztítani; teljes biztonsággal azonban a turkesztáni luczernamag a hozzákeverődő idegen gyommagvak után állapítható meg.

A turkesztáni luczerna beözönlését annál kevésbé lehetett közönnnyel nézni, mert a magyar luczernamag természetét, melyből tekintélyes kivitelünk is van, válsággal fenyegette. A statisztika szerint volt ugyanis a legutóbbi 5 évben luczernamagból a kivitel:

1906. évben	4.875 q	375.375 K	értékben
1907. „	8.736 „	698.960 „	„
1908. „	8.112 „	616.512 „	„
1909. „	7.920 „	831.600 „	„
1910. „	8.838 „	927.990 „	„

hitt nyilvánulásai, csak elenyésző csekély csodák a világ életének örök nagy valóságaihoz képest. Ezért tehát nem kell elválasztani a szellemi és valódi élet igazságait egymástól, melyek közös törvényeken, sőt közös tényeken alapulnak.

Egyetlenegy valódi végtelen világ van, egyetlenegy örök életelvvel, mely benne uralkodik és mely uralkodik minden anyag és erő fölött, ami a világ bármely tájékán és a természet bármely létező formájában található. De nemcsak az élet elve, hanem a világ összes anyagának és erőinek lényege is ugyanaz nálunk itt a földön és a földöntúli csillagokban mindenütt.

A távoli égitestek hozzánk vetődő fénysugaraiból ismerjük meg a nagy titkot, mely a rokonság köfelékével kapcsolja össze a világmindenség nagy és kis porszeméit. A végtelen életnek körforgása egyesíti a multat a jelenrel és arasznyi létüket a fejlődés örökkévalóságával. Semmi se marad úgy, ahogy megszületik és minden megváltozik, hogy új életre keljen.

A mi földünk élete se volt úgy kifejlődve bolygónk születésekor, mint ahogy az a lángcsepp, mit életszirkának nevezünk, kiéghe-tetlen kanócz gyanánt most végig járja a föld összes magvait, hogy sorra felgyujtsa őket és a holtak mondott élettelen anyagból szerves életet varázsoljon. Mikor a föld, mint maga is egy tűzcsepp, kipattant a Napból, hogy megkezdje önálló pályafutását, lángoló testén nem támadhattak külön szerves exisztenciák, melyekazóta benépesítették a tengert és a levegőt, a vizeket és hegytetőket, a mezőket és réteket, a barlangokat és szigeteket. A föld izzó melege, mely csak millió év múlva hült le annyira, hogy felületén víz és kéreg támadhatott, nem engedte meg, hogy növényi és állati szervezeteink, melyek csak gyöngye meleg fényénél exisztálhatnak, megfoganhassanak benne.

Honnan keletkezhetett az első csira, melyből a föld termékenysége kifejlődött? Lehet, hogy a föld lehülése után önmagától támadt a talaj termőképessége, mikor az élet feltételei al-

Ehhez járul még, hogy a magyar luczerna a külföldön egyre inkább méltánylásra talál, a mennyiben a vele végzett próbálgatások egyre jobban kidomborítják luczernánk kitünő voltát.

A turkesztáni luczernamag beözönlése ellen az állásfoglalást nemcsak ez tette megokolttá, hanem első sorban az, hogy csakhamar kitűnt, hogy a turkesztáni luczerna határozottan kevesebbet ér, mint a magyar.

Legelsőnek a zürichi magvizsgáló állomás¹ nyilatkozott kedvezőtlenül róla, majd a bécsi, de felszólamlottak ellene hasonló kedvezőtlen tapasztalatok révén nemsokára mások² is a külföldön. Így 1908. évben a müncheni mezőgazdasági intézet és Hiltner,³ továbbá a párisi magvizsgáló állomás és azóta még többen, kik kísérleteik révén határozottan kimutatták azt, hogy a turkesztáni luczerna nem egyenértékű az európaikkal. Hiltner pl. így nyilatkozott a turkesztáni luczernáról: „A turkesztáni luczerna a vetés évében rendkívül csekély hozamot adott s a 2-ik évben is a valódi, kékvirágu luczernák közt utolsó helyen áll. 1908. évben a hozama jobb volt ugyan, de a bevetett terület már annyira elgyomosodott, hogy egy további jó hozamra a következő évben alig számíthatunk. Ebből az eredményből az következik, hogy a turkesztáni luczerna természetét egyáltalában nem ajánlhatjuk, sőt ellenkezőleg, határozottan nem tanácsoljuk. A párisi magvizsgáló állomás vezetője Schribaux tanár szóbelileg közölte velem azt, hogy Franciaországban is a turkesztáni luczernával végzett kísérletek többsége kedvezőtlen eredménnyel járt.“ Még ennél is kedvezőtlenebb, sőt egyenesen lesújtó ítéletet mond a turkesztáni luczernáról Todaro F.⁴ Hivatkozik az Egyesült-Államokban, Franciaországban és Svájcban szerzett tapasztalatokra s közli a Cremona közelében a bolognai felsőbb mezőgazdasági iskola telepén nyert eredményeket. Ezek szerint hektáronként nyertek:

¹ 27. Jahresbericht der Schweizer Samenuntersuchungs- und Versuchsanstalt 39. oldal.

² Pld. Caronique agricole nyomán a III. landw. Ztg. 1910, 25. old.

³ Prakt. Blätter. VI., 1908., 116—120. old.

⁴ La Luzerne du Turkestan. L'Italia Agricola. Anno XLVII. No. 21. p. 497—502. Bologna. 1911. nov. 15. Idézve a Bulletin du Bur. des renseignements agric. III. 1. sz. 150—151. oldaláról.

kalmassá váltak a kis exisztenciák létrejövételére és kifejlődésére. Ha a föld anyaga és erőforrásai ugyanazok itt, mint az összes égitestekben, amit a csillagászati vegytan és az asztrofizika bizonyít, akkor nincs kizárva, hogy ezekből a vegyi elemekből, mikor az élet feltételei alkalmassá váltak, ősnemzés által is keletkezhetett élet.

A tudomány sokáig csodának tekintette az első életcsira megszületését. De ha az élet anyaga az egész kozmikus világban ugyanaz, miféle csoda kell ahhoz, hogy ebből az anyagból megszülethessen a szerves élet első csirája? A kérdés csak az, hogy léteznek-e más égitesten is olyan szerves lények, mint minálunk és hogy az anyag elegendő-e az élet szerves kialakulására? Hasonló viszonyok között azonban mindig csak hasonló élet keletkezhetik, ha az anyag elemei és a vegyi és fizikai törvények ugyanazok.

Semmi kétség benne, hogy a mi világunkon túl is hasonló élet létezik. Optikai szerszámjaink, fényképező készülékeink és látócsöveink

Tények és tapasztalatok igazolták a



CASE járvaszántó gőzekék



feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold. 

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezérképviselet: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

Argentínai luczernából	} 66.49 q szárazanyagot	
Magyar		
Provencei		
Bolognai		75.80 q
Turkesztáni		18.74 q

Ebből az eredményből a szerző helyesen azt a véleményét következteti, hogy a turkesztáni luczernamagnak a jobb luczernamagvak közé való keverése valósággal meghamisításszámba megy. Nem érdektelen azonban az a megjegyzése, hogy a turkesztáni luczerna sajátságos viselkedése, mely arra enged következtetni, hogy oly vidékeken termett a hol korán beáll a tél, hasonló fekvésű helyeken (havasi kaszálókra gondol) fog előnyére érvényesülni. Ez azonban nem valószínű; a havasi növények végetáczíós időszaka igen rövid, a turkesztáni luczerna fejlődése pedig a vegetáció első szakában is lassu, de ettől eltekintve a száraz steppe növényei bajosan válhatnak be a teljesen eltérő havasi klíma alatt.

A magvizsgáló állomások azt is kifogásolták a turkesztáni luczernánál, hogy gyakran arankás és a mi a legnagyobb baj, néha nagyszemű arankát is tartalmaz, mely rostálással el nem távolítható. Így a zürichi állomás szerint⁵ a turkesztáni luczerna megvizsgált mintái közül 25% volt az arankás és 12.5% meg éppenséggel nagyszemű arankát tartalmazott; ezzel szemben a francziának csak 4.3%, az olasznak 3.9% a tartalmazott öregszemű arankát.

A turkesztáni luczernakérdéssel szemben a hazai szakkörök annál kevésbé maradhattak tétlenek, mert a külföldi magvizsgáló állomások végleges állásfoglalásukat a turkesztáni luczernával szemben a vele hazánkban tett tapasztalatoktól tették függővé. Tekintettel ugyanis arra, hogy a turkesztáni luczerna a hazai viszonyainknál is szélsőségesebb és szárazabb viszonyok közt jött létre, arra lehetett gondolni, hogy száraz éghajlat alatt, mint a milyen a hazai is, talán jobban fog megfelelni a magyar luczernánál, vagy legalább is nem fog tőle elmaradni.

A budapesti m. kir. vetőmagvizsgáló állomás igazgatója, Degen Árpád dr., a mint a turkesztáni luczernamag nagyobb mennyiségben kezdett az európai piacokra kerülni, még 1908. év folyamán megkezdte a lépéseket a turkesztáni luczerna értékének megállapítására és mikor az ő kezdeményezésére megkezdett kísérletekből szintén az kezdett kiviláglani, hogy hazánkban is keve-

⁵30. Jahresbericht 11. old.

sebbet érő a turkesztáni luczerna a magyarnál, csakhamar szervezte ellene a védelmet is olyformán, hogy a hazai vetőmagvizsgáló állomások turkesztáni vagy turkesztánit tartalmazó luczernamagot nem fogadnak el ólomzárolásra.

A kísérletezés továbbhaladása egyre jobban a turkesztáni luczerna ellen szóló adatokat hozván napvilágra, a kísérleteket vezető szakferfiak gondoskodtak szakközlemények és előadásai révén a gazdaközönség, valamint a magkereskedelem kellő informálásáról. A gazdák visszatartották a turkesztáni luczernamagot, tekintélyesebb magkereskedő czégeink nem hozták forgalomba, úgy, hogy ez idő szerint a turkesztáni luczernamag-veszedelmet elhárítottak kell mondanom.

A fent említett hazai kísérletek közül eddig a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia és a körösi vetőmagvizsgáló állomás, valamint részben az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás kísérleteinek eredménye⁶ hozatott nyilvánosságra.

A következőkben részletesen kívánok leszámolni az utóbbi állomás által turkesztáni luczernával végzett kísérletek eredményéről, mely kísérletek kétségtelenül kimutatták azt, hogy a turkesztáni luczerna kevesebbet érő, mint a magyar és a turkesztáni luczerna ellen való állásfoglalás teljesen megokolt. Az állomás részben saját kísérleti terén, részben gyakorlati gazdákkal hajtott végre a kísérleteket.

Belső — azaz közvetlenül az állomás épülete mellett elterülő — kísérleti terén az állomás 1909. év április 24 én 200—200□-öt vetett be turkesztáni és magyar luczernával. Kikelésben nem mutatkozott különbség, de a fejlődésben igen és pedig annyiban, hogy a turkesztáni luczerna minden egyes kaszálás után később indult fejlődésnek, mint a magyar, de a kitünő talaj az első három kaszálás előtt azt mindig utolérte, az augusztus közepén foganatosított harmadik kaszálás után azonban tartósan megállott fejlődésében és az október 28-án foganatosított negyedik kaszáláskor már alig adott termést. A zöldtermés volt 200 □-ölenként

	turkesztáni luczerna után:	magyar luczerna után:
I. kaszáláskor	167 kg.	75 kg.
II. " "	320 "	300 "
III. " "	566 "	538 "
IV. " "	63 "	261 "
Összesen	1116 kg	1174 kg.

⁶ Köztelek 1910. 25. szám és 1911. 3. szám.

ugyan sokkal gyengébbek annál, semhogy felfegyverezett szemeinkkel tisztán és szabadon láthatnánk a földöntúli lények alakjait; az se valószínű, hogy repülő gépeinkkel valaha bejárhatnánk a világegyetem csillagutjait és betekintethetnénk szórakozásul a Nap, Mars vagy Sirius szép kirakatokkal diszelgő utcáiba, hol újdivatu tavaszi toiletteket és párisi kalapokat láthatnánk. De ha nem akarjuk földünket, mely Petőfi szerint lehet »Isten kalapja«, de a világegyetemnek csak egy porszemét alkotja, külön privilegizált kerületnek tekinteni, hol a Mindenható külön protekciós politikát követ akkor fel kell tennünk, hogy minden, ami bolygónkon él, másutt is megteremhet és ami nálunk történik, máshol is megeshetik.

Az ősnemzés csodáján kívül azonban vannak reális bizonyítékaink, melyek a közös élet csiráinak világforgalmát igazolják. Nem régen ismerjük őket, de igen érdekesekek. Ezek az ég és föld közt vándorló apró csirák, melyek a kozmikus por ködös országutján, mint való-

ságos globetrotterek járják a világot. Ezek az apró láthatatlan csirák az élet postáját közvetítik az egyik csillagról a másikra; oly könnyen átjutnak és vigan közlekednek a világűr legkülönbözőbb zónáin, hogy se a föld magas légkörének fagyos hidegétől, se a perzselő nap hozzánk siető fénysugaraitól tönkre nem mennek. Sőt belekapaszkodnak ezen aranyfénysugarak pókháló szálaiba és azokon ereszkednek le hozzánk; ha pedig tőlünk indulnak, a föld magas légkörének fagyos szárnyai alá bujnak és ezek által jutnak bolygónk légköréből messze idegen csillagországokba, hova mi csak képeletünk lomha repülésével, de azzal se nagyon messzire, követhetjük őket. Így bolyonganak a szerves élet csirái a levegő és fény tengerutjain hazátlanul, örökké, mint igazi nemzetközi kozmopoliták, kik azt az elvet követik, hogy ubi bene, ibi patria. Ahol tenyészhetnek, ott befészkelődnek és megtermékenyítik a szunnyadó rögök terméketlen anyagát. Ezek az apró nyüzsgő csirák, melyek megtöltik a világűr aetherjét és a föld egész

Az első év tehát aránylag igen kedvezően végződött a turkesztáni luczernára nézve, mert a magyarral körülbelül egyforma volt a termése.

(Vége következik.)

Különbéféle foszforsav trágyák hatóképessége viszonyítva a szuperfoszfát hatásához.

Irta: Flódever Sándor.

Talajviszonyainknál fogva legnagyobb jelentőséggel bírnak nálunk a foszforsavtrágyák. Mig régebben a szuperfoszfát és Thomasalakon kívül alig használtak más foszforsavtrágyát, ma már mindenféle hangzatos néven a legkülönbözőbbeket kínálják a gazdáknak.

Eppen a foszforsavtrágyák e nagy tömekege téveszti meg sokszor a gazdát s bizony megesik, hogy olyan mindenféle jó tulajdonsággal felruházott trágyát várnak a nyakába, amely majdnem hogy teljesen értéktelen. Az ilyen foszforsavtrágyák közül, hogy mást ne említsek, nálunk már ismert az agrikulturfoszfát és a kereskedelemben a bevezetésre várnak a Palmár-foszfát (bifoszfát) és a Bernardt-foszfát.

E trágyáknál, amint tudjuk, a foszforsav oldhatósága szabja meg az értéket. Így a szuperfoszfát vízben oldható foszforsavának hatását egyik trágya sem tudja elérni, mert ilyet vagy nem, vagy csak minimális mennyiségben tartalmaznak. De a nehezen oldható foszforsavat tartalmazó trágyáknál is a hatásfok a cztromsavbani oldhatóság szerint halad. Azért tehát, ha valamely foszforsavtrágyában bármily sok összes foszforsavat garantálnak is, ez irányadó a műtrágya értékére nem lehet, hanem igenis szükséges ismerni a kérdéses trágya vízben vagy cztromsavban oldható foszforsav tartalmát.

Hogy most már az egyes foszfortrágyák hatása, viszonyítva a szuperfoszfátéhoz, milyen, erre vonatkozólag közlöm H. Söderbaum idevonatkozó kísérleti eredményeit (Biedermann's Zentralblatt für Agrikulturchemie 1912 7. füzet), ki a következő műtrágyákat hasonlított össze:

1. Tuniszi foszfát tartalmaz 25.05% összes foszforsavat.
2. Preczipitált csontliszt tartalmaz 35.98%

levegőjét, noha az életünk után leselkedő bacillusok is ebbe a kategóriába tartoznak, az örök termékenységű ügynökei, kik a szerves élet világforgalmát közvetítik köztünk és a csillagok közt.

Nem kell tehát keresni a földi csira első keletkezését egy isteni intézkedés külön csodájában. Az ősnemzés természetes fejlődése, mely csak alkalomra várt, mig a föld lehült, vagy ezen újabban felfedezett nagy kozmikus csiraforgalom teremtette meg az első sejteket nálunk. Lehet azonban, sőt valószínű, hogy mind a két tény hozzájárult földünk szerves életének benépesítéséhez.

Annyi bizonyos, hogy soha se kell csodákban keresni az élet titkainak megfejtését. Benne rejlik az a természet közvetlen egyszerű tényeiben és az örök természeti törvények jól megérett igazságaiban. Csak buvázkodni, kutatni kell, mert akkor több igazságot fogunk megtudni az isteni csodákból, mint ha rendkívüli csodákat szimatolunk az egyszerű igazságokban.

McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatáshoz és őszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárcsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 98.



összes foszforsavat, 17·27% citrátban oldható foszforsavat.

3. Palmär (dicalcium) foszfát:

a) finom poralaku, tartalmaz 36·72% összes foszforsavat, 35·07% citrátban oldható foszforsavat,

b) kristályos, tartalmaz 45·28% összes, 41% citrátban oldható foszforsavat.

4. Ferrifoszfát tartalmaz 32% vasoxid mellett 30% összes foszforsavat, citrátban oldható 20·46% foszforsav.

5. Bernardt-foszfát, tartalmaz 13·68% összes foszforsavat, ammoniumcitrátban csak 0·26% oldható.

Amint látjuk, ezeknél úgy foszforsavtartalomban, mint annak oldhatóságában lényeges eltérés van.

A trágyázási kísérleteket tápanyagszegény homoktalajon tenyészedényekben végezték. Igaz, hogy a tenyészedény-kísérletek eredményei nem vehetők teljes mértékben irányadóknak, de azok relative összehasonlíthatóak. Az összehasonlítás alapjául ez esetben is a szuperfoszfát vízben oldható foszforsava szolgál. Egy hektárra adott 150 kg. szuperfoszfát foszforsavának hatását 100-nak véve fel, az egyes foszfátok hatásfoka percentsben kifejezve a következő:

Tunisi foszfát 22·2%, 1 hektárra 300 kg.-ot adva, a hatás 37·2%

Preczipitált esontliszt 111·2—116·6% között.

Palmär-foszfát, finom 89—92%, durva 85—88%.

Fersi-foszfát 20%.

Bernardt-foszfát hatástalan.

Ezen összeállítás szerint tehát mindegyik foszforsav trágya az őt megillető helyre kerül. De kitűnik itt az is, hogy minél nagyobb valamely foszfát oldhatósága citromsavban és porfinomsága, feltehető, hogy hatása annál inkább meg fogja közelíteni a szuperfoszfát hatását.

A foszforsavtrágyák vásárlásánál tehát sohasem az összes foszforsavat kell irányadónak venni, hanem a vízben vagy citromsavban oldódó foszforsavmennyiséget.

Gyümölcstermelésünk érdekében.

Irta: Buzzi Géza Félix.

I.

Kedves és szeretett Istenben boldogult Kodolányi Antal bátyánk emlékével kezdem meg e sorokat, mert ő volt az, a ki csekélységemet a gyümölcstermelés, hogy úgy mondjam, mysteriumaiba bevezetett, látván az ügy iránti lelkesedésemet. Szeretetének azzal is tanujelét adta, hogy egy valóságos szakmabeli, főleg német nyelven írott gyümölcsészeti könyvtárt adott nekem részben kezeirésével ellátott »Kedves öcsémnek emlékül« című dedikációkkal, részben azok nélkül. Azonkívül nekem adta a Dry-farming bulletin-eket és a Congressus kiadványait azon szóbeli megjegyzéssel: »Hiszen birja a világnyelveket, hátha a könyveknek hasznát veheti az életben. Ápolja mindkettőt, édes öcsém« mondá ő »én már nem ápolhatom, öreg vagyok és érzem végemet.«

Bizony akkor már szeretett Tóni bácsink előérzete nem csalhatta meg sem önmagát, sem környezetét, hiszen láttuk, hogy ő már nem soká birja.

De hogy mily tiszteletet követel Tóni bácsi

emléke, arról egy megható jelenetet kell itt, e helyen megörökítenem.

»Good morning Sir« ezen megszólítással toppan be szerkesztőségünkbe egy teljesen leborotvált képű uriember. Ha nem szólítana meg angolul és nem értesített volna jöveteléről, bizonyára a »Főtisztelendőség« megszólítással üdvözlöm az érkezettet, egyik elődömet azon a helyen, melyet jelenleg elfoglalok: az én kedves Igali Svetozár barátomat. Persze, akkor jön, a midőn a legtöbb dolgom akad: a pénteki napon. No de hát nem baj, félre elsősorban a munkával, midőn ily kedves vendég érkezik és az amerikai és főleg a kaliforniai dolgokról beszél. Sokat mondott el a Californiában letelepedett és onnan érkező, ki szereteteit jött meglátogatni és Amerikába vinni és ezzel a haza földjéhez fűzött utolsó kötelekeket feloldani. Dehogy utolsót. Hiszen úgy tudom, hogy mihelyt a szerencse kedvez, ami a Panama-csatorna megnyitásával emberi számítás szerint bekövetkezhet vagy bekövetkezik és californiai földjeit eladhatja az én Szvetyi barátom biztosan, mert így tervezi: a »pakkolj Pista« elvét követi és ismét hazajön. Hjah! der allmächtige Dollar! Hazajön, hogy bar-i rezidenciáját, melyet meg- és fenntartani kíván, újból elfoglalja! Ugy hiszem, hogy akkor a néhány év előtt egy kérdés feleletként pályadíjjal kitűzött kosár legszebb »Bellefleur«-almát majd megkaphatom, melyet itélete alapján csekélységem nyert volt meg. Bárcsak már látnám a szép almákat.

»A vér nem válik vízzé«, ezt láthattam Szvetykó megjelenéséből, mert 7 órakerobog be a budapesti pályaudvarba, és máris 8½ órakerobog szerkesztőségünkben, egykori hivatalában volt.

T. barátom arra kért, előmutatva jó Tóni bácsink utolsó hozzá intézett levelét, melyben a boldogult kéri, hogyha hazajön, látogassa meg őt, majd elcsevegnek, vagy ha már föld borítaná porait, úgy keresse fel sirját s akkor a tulvilágon is tudomásul veendi az elkésett látogatást. Szvetyi kért, hogy kalauzoljam el a sirhoz, amely kérést megtagadni képtelen valék. Napfényes meleg időben indultunk el egy februári napon a németvölgyi temetőbe s hosszú keresgélés után megtaláltuk Kodolányi sirját. A jó Szvetykó amerikai módon meglengette kalapját a sir előtt, elmerengve és elszomorkodva mondta: »Kedves Tóni bácsi, itt látjuk viszont egymást?« Hozzám fordulva pedig: »Ő a Gazdasági Lapok szerkesztője, én is, Te is. Így mulunk el,« mire mosolyogva jegyzém meg, hogy: »Kérlek, még nem!« Mintha azonban az elföldelt tudomásul vette volna a látogatást és panaszkodna a sir rideg volta felett, hirtelen a Svábhegy felől jövő nagy hóvihár támadt, melyben a mellett álló barátomat is alig láthattam. Hjah! ilyen tréfákat üz velünk 1—2 órának lefolyása alatt a mi bolondos klimánk. »Ez Californiában képtelenség«, jegyzi meg Igali.

Elszomorodva távoztunk a mulandóság e helyéről. Elgondoltuk, mennyit fáradt a jó Tóni bácsi életében az ő szeretett mezőgazdaságáért és mégis elfeledték őt, akik életében körülrajongták. Sirkő sem disziti, csupán egy fakereszt jelzi, hogy ott nyugszik a modern mezőgazdaság egyik uttörője: Kodolányi Antal.

E rövid, de szomorú bevezetést azért bocsátám előre, mert köztudomású dolog, hogy

úgy Kodolányi, mint Igali lelkesen harcoltak a hazai gyümölcstermelés fellendítése érdekében. E nagynevű elődeim nyomdokain haladva és mint a hazai gyümölcstermelés egy passzionátus istápolója, magamévá is tettem az ügyet s mivelhogy kísérleteim megéjtésére egy amateur gyümölcsészeti, mintegy 1. magyar holdnyi homokterület áll rendelkezésemre, neki estem a kísérleteknek, miután az elméleti részt már magamévá tettem. Vagyis pótolom kopasz és deresedő fejjel, amit Jánoska fiatal éveiben elmulasztott volt. Kezdettem a Kodolányi által adományozott műveken. Áttértem képzeletben Franciaországba, áthajóztam előbb a La Manche csatornán, később az Atlanti Óceánon és megkezdtem a tengeren túli gyümölcsészeti tanulmányozását. Azután visszatértem ismét a kontinens gyümölcsészeti elveihez és nagy meglepődéssel kellett az anyag feldolgozása és tanulmányozása után a magyar műveket olvasni és a helyszíneken a magyar gyümölcsészetet szemlélni. Meglepidve és illetődve kellett azonban visszamaradottságunkat észlelnem, amely megjegyzéssel azonban korántsem óhajtom az ország egyes kiváló korifeusait és a termelés egyes oázisait érinteni.

A bajok, úgy tapasztaltam, már az ültetésnél kezdődnek és végig vonulnak egészen a rovarmentesítésig, mely utóbbiban a m. k. rovarügyi állomás bulletinjei, a Jablonowsky József által írottak és Kadocsa Gyula t. barátom cikkei nekem oly imminens segítséget nyújtottak. Az imént említett ültetésnél kell megemlítenem, hogy még mindig a nagy és mély gödröket ajánlják, pórnapunk meg rendesen, hogy a fák jól megeredjenek, trágyát is kever a gödrökbe, azután mélyen ülteti; a fákat, úgyhogy a gyökérnyak a talaj felszín alá kerül, az a gyökérnyak, mely a felszínre törekszik. Bármerre nézzünk is szét, mindenütt az ilyen ültetés után vigan nő egy-két évig a fa, míg azután a gyökérbetegségek, a rák és egyes fajoknál a mézga-folyás köszöntenek be.

Azután ott van a magas törzs és törpefa elmélet. Az egyiknél a nedvkeringés lassu volta, de egyuttal a sok idomítás és metszés a törzsön semmiesetre sem válik hasznára. Sem a fának, sem a gyümölcsözshozamnak. A törpefák általában kiváló finom gyümölcsöt szolgáltatnak, de viszont rövid életűek; az idomított drillage-fák pedig éppenséggel óriási ápolást és szakavatottságot igényelnek, a melyek ismeretével, sajnos, még kertészeink is oly ritkán rendelkeznek.

Hátra volnának még a bokorfák, melyek a törpefákhoz hasonlóan gyenge növéssé alanyra oltatnak és még azon eljárás, mely Amerikában a standardfákkal, vagyis magastörzsűekkel divik, melyeket alacsonyra nevelnek, de egyuttal hagyják őket szabadon nőni, miután az ültetés után azok visszametszettek. Érdekes, hogy az amerikai magastörzsű fák törzsének magassága éppen egy középmagasságú ember térdéig ér, azon elvből kiindulva, hogy a nedvkeringés a hosszú törzsön át semmiképpen sem alkalmas kiválóbb gyümölcs előállítására. De ezen fának sok hely kell, nagyobb távolságokra ültetnek, hogy nap, nedvesség, levegő őket átjárja és a széles korona kifejlődhessék. Ezek az én ideáljaim is.

Egy öreg, mintegy 4 évvel ezelőtt elhunyt főúrtól, aki azon időben, midőn őt több ízben

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoztor hirneves füstesd-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

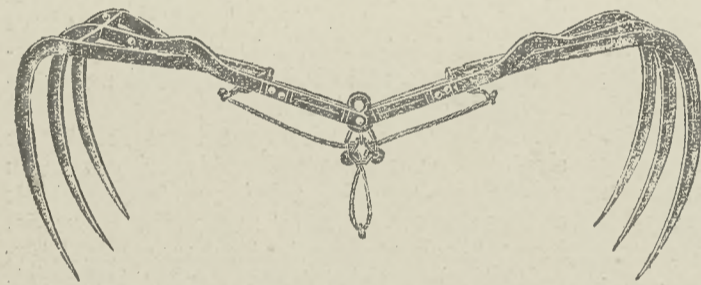
KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnyozim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21. Telefon 91—21.

meglátogatam, hallottam, hogy ő 59 évvel ezelőtt maga ültette el gyümölcsfáit és szintén ezen elv szerint járt el. 50 cm. magas törzseket nevelt és ültetett és a fő- vagy vezérgyökereket mint szívgyökereket sohasem metszette el, hanem meghagyta, hogy az al-talajból a fiatal fák a kellő nedvességet felszivhassák, lévén a fiatal gyümölcsfa, mint minden fa, ifjúságának korszakában a legérzékenyebb a szárazság iránt. Ezen mélyen a talajba beható vezérgyökér az al-talajban elraktározott nedvességet szolgáltatja a fiatal fának, de egyuttal oldalkaró nélkül is megél, vagyis az odakötözést az oldalkaróhoz nélkülözheti, mert a vezérgyökér a fának a kellő stabilitását megadja. Elmondotta főurunk továbbá azt is, hogy az ilyen 50 cm. magas törzsekből idővel, mint láthatam is, 1 és 1.20 cm. magas törzsek lesznek. Az alantfekvő ágak, melyekhez a nap, eső és levegő nem fér, ugyanis visszaféjldnek, miként az erdő fenyeveseinél. Azok idővel, a visszaféjldés jelenségeinek felléptekor ugy sem működnek és a végeredmény éppen az imént jelzett egy méter magas vagyis félmagas törzs lesz. A vezérgyökér kötelességét teljesítve, az oldalgöykerhajtásoknak adja át a nedvkeringshez szükséges tápszer szolgáltatását. Előnye ezen fának az is, hogy koronájukon mindig van értékes gyümölcs és a gyümölcs leszedése megkönnyítetik. Amig pedig megnőnek, az u. n. »Zwischenkultur« alkalmazható, melynél a földet jó táperőben kell tartani, amiből a gyümölcsfának is jut nem csekélyke rész.

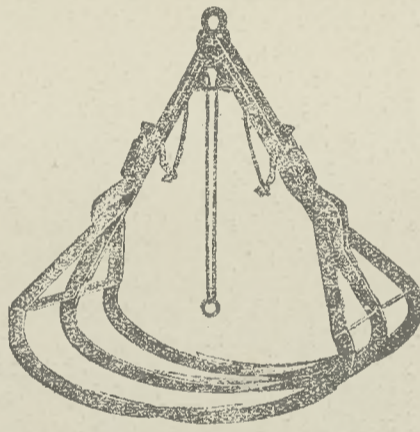
Ezeket olvastam, hallottam, de ezekről meggyőződést is szereztem és minden írói fantázia mellőzésével írom le a tapasztalatakat.

Aki nemcsak magának dolgozik, hanem utódaira is gondol és gyümölcskulturabeli



121. ábra. Nyitva.

Kazalozó golyóhoz alkalmazandó takarmányfogó készülék, (szövegét lásd a Kérdések és feleletek rovatában).



122 ábra. Csukva.

örökséget akar azoknak juttatni, az kövesse az amerikai mintát és módszert.

Nem rövid életű, nem 2—3 évtizedig élő gyümölcshozó fákra van nekünk Magyarországon szükségünk, hanem évszázados egészséges termőfákra. Megjegyzem, hogy különösen pórnpünknek szól ezen kitételem és arra nézve volna a módszer áldáshozó, mert hiszen pórnpünk, miként a madarak védelmét úgy a fák ápolását is a jó Istenre bizza.

Kodolányi Tóni bácsi egy kis füzetkével is megajándékozott W. Kahl »Reformobstbau«-jával, mely nékem a kissé brusque hangtól eltekintve, kedves szórakozásul szolgált. Ott ugyanazon principiumokat láttam lefektetve több-kevesebb eltérési változatokban, mit az öreg gróf elmondott és amely sokban, ha nem is mindenben fedi az amerikaiak módszerét. A középut és főleg a prakticitás nagymesterei által megépített amerikai

aranyhídon át kellene haladnunk, bármiképpen is szidják őket elszólásokkal, hogy nem kulturához illően gazdálkodnak. Pedig hol állunk mi tőlük mezőgazdasági kulturában? Makó és Jeruzsálem távolságnyra. Ugy tudjuk, hogy 176.000 millió exporttal dicsekedik az észak-amerikai Unió, ami egész Európa exportját felülmulja és bizony ennek jó részét a mezőgazdaság termékei, párosulva a kitűnő ipari feldolgozással szolgáltatják.

R. Betten »Die richtige Pflanzweise der Obstbäume und ihre richtige Düngung von der Pflanzung bis zum Alter« című művében persze az amerikaiaktól átvett módszereket alkalmazva*) kikel a nagy ültetési gödrök ellen és óriási súlyt fektet, hogy a gyökérenyak a levegőn szabadon álljon. Tény, hogy a nagy és mély gödrök ásása sok galibát okoz: ez a gyökérbetegségek és a egyéb fa betegségeknek fészke. De munka pazarlás is. Pedig ezt és mindig ezt ajánlják nálunk a legmelegebben, a sűrű nyésés mellett, mert fontosabb nálunk a fa formája, mint annak terméshozama. Ha nálunk megbecsülnék a fűrészt, az ollót és kést és nem oly sokat jártatnák azokat ok nélkül, hanem szakértelemmel kezelnék és még többet nyugoztatnák a szerszámkamrában, más volna a hozam eredménye, a fák élete, de az elősdiék sem szaporodnának el. Az örökös operált emberi kar sem lesz oly erős, mint az ép, melyen a sebész részére nem akad munka. Az egészséges ellentálló fát pedig nem lepik meg olyannyira a betegségek és az elősdiékkal. A második baj, amire a t. olvasóim figyelmét felhívom az, hogy a

gyümölcsös talajának az őt megillető és kellő táperőt is juttatni kell.

Azt mondják, hogy ezen vagy azon gyümölcsfaj, emezzen vagy amazon a talajon nem diszlik, holott gondolkodással gondos talajmiveléssel, gondozással és szakértelemmel az akadályokat, a nehézségeket szépen le lehetne küzdeni. A számító gazda a czeruzáját veszi majdan elő, szakértelemmel megcsinálja az üzemtervét és bizonyára a tartozik és követel számláját összhangzatba fogja hozni. És látni fogja, hogy a sokat hangoztatott »nem megyen« ritkán fog bekövetkezni. »Nincs erős szivar, vagy bor, csak gyenge gyomor« legyen a vezérelv. A gyümölcsös »akarom — nem akarom« termése mindig a gazdára vet

*A »The rural science series« könyvtár kiadványai-ban megjelent »Fruit growing by L. H. Bailey« nyomán.

rossz világot. Persze elemi csapásokkal is számolni kell, amiben a gazda aztán igazán nem ludas. Hogy a szellemi munkának nincs meg a maga gazdasági értékelése, ugyszólván csak az »irodalmi« munkára vonatkozik. De még ennél is az állapotot meg kell változtatni. A szellemi munkát csengő értékekre kell átváltoztatni a theoria és praxist összhangzatba kell hozni, mert a gyümölcsgazdának kell azt a régi, közismert axiomát aranymondásaink könyvébe írnia, hogy: »semmi-ből, semmi sem lesz«. Mindent a jó Istentől várni, semmit sem az ő csapásai ellen tenni, nem gazdálkodás. Tanulni akarással, tudománnyal, számíttással, a természet kifürkészhetetlen titkainak kiderítésével és kifürkészésével vagyis a tudással kell a küzdelmet az elemi csapásokkal és insecticida és gombaplágával felvenni. Akkor az elmélet és praxis megtalálják és kiegészítik egymást és a szellemi termékek gazdaságilag is értékelteni fognak.

Ez volt boldogult Tóni bácsi gondolkodása és munkájának tendenciája is, a ki a gyümölcstermelést óhajtott hazánkban fejleszteni, mely nemzeti vagyonná válva, száz és százmilliónyi bevételeket biztosít közgazdaságilag az országnak. De sohasem oly mesgyén, mely a haladást nélkülözi.

(Folytatjuk.)

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Kártérítés vasuti hófogó miatt.

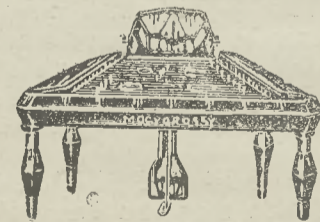
Birtokom mentén vonuló vasut hófogás céljából deszkapalánkot állított fel körülbelül 1½ méter magasságban, mely persze nyáron is ott marad. Ezzel földem körülbelül 2 ölnyi széles stráfban alig teremnek valamit, mert 1. szántani sem lehet a palánk végett vagy ½ öl széles pántlikát, 2. a palánk mellett megszorul a levegő, a deszkából kiszivárgó hő mindent megpörköl s kora érett lesz a fejletlen termény, 3. télen a hó megáll a palánk tövében és kinosan olvad el, akkor meg tavasszal az említett 2 öl széles földszalag nem bír soká kiszáradni s nem vethető — akkor el mikor a tábla többi része. Vagy kénytelen vagyok bele más növényt tenni, miből kevesebb hasznom van, holott ily eljárással csak a drága munkát szaporitom. Ennyi kár és bosszúságért nem kérhetnék-e kártérítést a vasutól s volna-e kilátásom arra, hogy jogos követelésemet megkapom? Vagy nem kényszeríthető-e a vasuti társaság a palánk melletti 2^o szélességű stráfot kisajátítani? Ha ezt tenni már a hófogó nekem nem okozna semmi kárt. S. R.

Kérdés. Lóbab termelés.

Igen hallom dicsérni a lóbabot, mint fehérjedús abrakot, de nem ismerem termelési módját

CZIMBALOM

egujabb szabadalmazott acélszerkezettel, melynek hangja hangtartása csodásan jönak bizonyult, részletfizetésre is kaphatók. — Gramofonok kiváló művészemezekkel, hegedűk, ívolak, harmontumok stb. — Számos kintetés, aranyórmek stb. a jó munkáért. A modern szagtakaró pedál, acélszerkezetek stb. feltalálja. Ar-jegyzéke kívánatra ingyen küld



Mogyoróssy Gyula

kir. szab. hangszergyár, Budapest, VIII., Rakóczi-ut 71

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.

Részletes árjegyzéket szivesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

azért fordulok e becses lapokhoz s kérem olvasói közül azt, ki régebben és sikerrel termeli e növényt, kegyeskedjék tudatni hogyan termeljen? Mennyi mag kell egy kat. holdba? Hol szerezhető be? Mily talajkészítést kíván? Aratása, cséplése hogyan megy? Előre is halás köszönet fáradozásáért. *Egy kezdő gazda.*

Kérdés. Dohánytermelés agyagtalajon.

Igazán kötött agyagos földön gazdálkodom, de azért mégis szeretnék egy pár hold dohányt is termelni, mert régi széles kukoricza görémat könnyű volna dohánypajtává átalakítani. Engedélyt kieszközölni tudnék magamnak. Csak az a kérdés, érdemes-e ilyen talajban dohányt termelni s ha igen, mily kilitásaim lehetnének a jövedelmezőségre nézve? Előljáróban csak 4 kat. holdon termelnék, mit egy feleskertész meggyőzne. *K. T.*

Kérdés. Csiperkegomba termelés.

Több hónap után mindenféle kísérletezést tettem csiperkegomba termeléssel (champion), de eredménytelenül, kérem tehát szives utbaigazításukat, hogy mily uton-módon érhetnék el gombacsirákkal legsikeresebb eredményt? Előre halás köszönetet mond : *R. B.*

Felelet. Kazalozó golya című kérdésre.

A Gazdasági Lapok 1911. évi augusztus hó 27 én megjelent 35. számában a 600. oldalon képbem mutatunk egy egyszerű kazalozó golyát ezen czímen: Szalmaemelő készülék a kazalok betakarásához. El szerint egy jó erős igazsékér fenékpaddlójához csavarral odaerősítetik egy 6—7 m. hosszú fenyő, mely eldülés ellen középtájáról kiinduló erős kötelekkel lesz a 4 lőcshöz rögzítve. Ezen fenyő felső végén egy karikán lánczot alkalmazunk, melyhez egy 9—10 m. hosszú vékonyabb fenyőt kötünk úgy, hogy annak hosszabb karja (vékonyabb) 6—7 m., a rövidebb 3 m. legyen. A vékony végén szinte legyen láncz, melyhez kötjük a szalmát vagy takarmányt s a vastag végén legyen egy rudazó-kötél, melyvel egy ember ezt lehúzza, a vékony vég terhével együtt emeltetik oly magasra, míg a kazalt el nem éri, aztán fordítható is oda a hová a szükséglet kívánja. Így nagyobb kötegekben lehet a kazalozandót felhuzatni egy emberrel, mintegy 10—11 m. magasra is, míg e célra különben 4 ember kellene legalább is ha létrán ülve villákon adnák fel a szálas eleséget vagy szalmát s sokkal lassabban menne a munka. Javitani is lehet a golyán, úgy hogy a felálló fenyő tetejére egy erős tengelyt helyezünk s a vékony fenyőn legyen a tengely puskája, melyen foroghat, de ez a puszka is sarkon (sarníron) forogható legyen hogy le és fel mozoghasson a hosszú tenyő, mint fentebb jeleztem. A hosszú-fenyő vékony végén pedig alkalmazzuk a 121. és 122. számú ábráinkon bemutatott takarmányfogó készüléket, melyet kinyitva a takarmány-csomót megfogatjuk vele, a mennyiben a zsineget meghuzzuk, így aztán felemeltetik a teher s fent a kazalon megint szétnyitvatnak a kapesok s kibocsátatik közülük a takarmány. Így eljárva még sokkal gyorsabban dolgozhatunk a kazalozásnál. Ha külön akarunk kazalozó golyáknak alját csináltatni, ezt egy jó erős padlóból készítsük, mely 4 keréken járjon, a padló közepére erős hosszú csavarral erősítsük meg a 6—7 m. hosszú, vastag fenyőt, melynek biztosabb állást adunk a padló fényé sarkára erősített ferdefenyő-támasztékokkal. *—r—n.*

Felelet Vetőgép beállítása című kérdésre.

Tekintettel arra, hogy t. kérdéstevő nem írta meg, mily gyártmányu vetőgépe van s mivel már nagyon sokféle vetőgép van hazánkban elterjedve, egyik gépgyár sem tud határozott feleletet adni arra, hogy hány milliméter nyílásu legyen a vetővályu, ha kat. holdanként 120 liter buzát, ugyanannyi árpát vagy 20 liter lófogú kukoriczát akar vetni. Azonban erre nincs is szükség, hisz oly gyorsan ki lehet erre a gépet próbálni, hogy egy óra alatt mindháromra megkapja a feleletet. Tessék valami alacsony lábakra helyezni a vetőgép vetőszekrényét, de úgy, hogy a nagy kerekek ne ériék a földet s így szabadon forgathatók legyenek. Csatolják le a tölcseréket s ezek helyébe kössenek egy lepedőt vagy ha a lekapsolás nehezen megy, emeljék fel a vető-sarukat s ezek alá tegyék a lepedőt. A gép vetőszélessége szorozva a nagy kerék kerületével, adja az egy kerékforgásra elvetett területet p. o. ha 2 métert fog el egyszerre a gép és a kerék kerület 4.5 m., akkor egy fordulatra 9□ m. lesz elvetve. Miután pedig 1 k hold = 5754.□ m. méter, 639₄ kerékfordulatra lenne egy hold bevetve.

A próba pontosságára e'ég, $\frac{1}{10}$ holdat veszünk s kereken 64 szer fordítjuk meg a kereket, mire $\frac{1}{10}$ holdra eső mag fog hullani a lepedőbe, ha ez 12 liter, akkor máris rendben vagyunk, ha kevesebb lenne, jobban ki kellene nyitni a vetővályukat; ha több, össze kell azokat venni 1—2 milliméterrel. Ki ismeri a gépet s van egy kis gyakorlat, nagyon hamar rájön, hogy mennyi legyen a nyílás vagy zárás, p. o. tegyük fel, 10 mm. nyílás mellett már 16 litert vet az apró szemű buzából, tehát $\frac{1}{4}$ résszel többet, mint kellene, ennél fogva $\frac{1}{4}$ résszel szűkebbre kell fogni a nyílást, hogy csak 12 litert vessen a gép, vagyis 7.5 mm. re kell megszükiteni. *F. Z.*

Felelet. Vetés forgó homokon című kérdésre.

Ugy látszik kérdéstevő is a vetés forgóban véli a jövedelmező gazdálkodás fogalmát megtalálni, pedig ma már tulajdonképp vetésforgó szoros betartása mellett nem is lehet jövedelmező gazdálkodást üzni. Tehát Önnek nem annyira forgó kell, mint talán forgó- és üzemtőke. Ha ez megvan egy kis utasítás mellett már boldogulhat. Persze az éghajlat, talaj- és csapadék viszonyok mind meg olyan tényezők, a melyek tekintetbe vétele nagyon is indokolt, mert a homoktalajoknak éghajlat szerint különböző a flórájuk. Általában homokon a buza nem terem meg úgy, hogy természetesen kifizetné magát. Ellenben a rozsnak épp homok való. Épp így a zab is megfelelő eredménnyel diszlik. Tengeri és takarmányrépa már nem oly biztos, míg a burgonya igen. Igen jó dohánytermelésre és dinnyére is egyaránt. Ezek után immár egy kis fogalmat, tájékoztatást vehet, mit termeljen a felsoroltak közül. Vagyis ha van, vagy lesz elegendő állatja, vagy trágyája, hogy az 1200 hold területnek $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{6}$ részét évente megtrágyázhassa, (homokon kevesebb, de gyakoribb trágyázás az indokolt, tehát minden 3-ik vagy 4-ik évben) akkor friss trágyába vethet 1. kapásnövényt és takarmányt, mely lehet burgonya, zabosbüköny, vagy baltacsim, csalamádé, tengeri és dinnye is, 2. őszi rozs, zab, árpát, 3. dohányt, burgonyát, zabot 4. rozst, szépsős bükönnyt stb. Fődolog, hogy kalászos kalászos után lehetőleg ne vessen. Ez alapon 600 hold rozs vetése, 300 hold tavaszi kalászos és 300 hold kapásnövénye lenne évente. Vagyis a 300 holdból vetett takarmány is. De $\frac{1}{4}$ részében a baltacsim két évre is beilleszthető volna az ugynevezett „vetésforgóba“, a m. d. az őszi vetés redukálódna annyival, a mennyi a baltacsimnak meghagyatnék, vagyis 200 holddal. Ha nincs, vagy nem lesz elegendő trágyája, akkor a harmadik év fekete ugar lesz, a negyedik őszi. *Szűcs János.*

Felelet. Tuskóirtás című kérdésre.

Ezen tárgyról Igali Szövetőzár munkatársunktól 1911. évi 45. lapszámunkban megjelent (november 5-én) a tárczarovatban „Dinamit a gazdaság szolgálatában“ czim alatt részletes felvilágosítást talál a t. kérdéstevő, hol 5 jól sikerült ábra is könnyíti a magyarázatot. Ma már nemcsak Amerikában, de Európában is tért hódított a dinamit s mint legolcsóbb tuskóirtószert ajánlható. Ha azonban nincs szándéka ezen robbanószert alkalmazni, akkor a fáradságos és sok időt rabló kézi tuskóirtás helyett tanácsosabb lesz a Németországban elterjedésnek örvendő gépek valamelyikét beszerezni s ezekkel kiszagatni a tuskót a talajból, hogy azt szántófölddé változtathassa. Ily gépeket, kézierőre szerkesztve, kaphat a Kühne-féle gyárban „Herkules“ jegyű 350 korona, míg a „Monarch“ 500 korona, mely vonóállatok által hozatik működésbe. Nagyobb tuskók irtására Amerikában kitűnően bevált a „Faultless“-féle gép, mely a Mezőgazdák szövetségénél szerezhető be a kisebb 1400, a nagyobb 1800 koronáért. *F. Z.*

Felelet. Trágya homoki szőlőre című kérdésre.

A városi szemétrágyák értéke nagyon változó t. i. attól függ milyen időszakból származik. A téli időszakban összegyűjtött a legértéktelebb, mert ekkor a városi szemétrágyának legnagyobb részét a fűtés folytán előállított ugynevezett közsénsalak képezi, melynek trágyaértéke figyelembe sem vehető. Sokkal értékesebb a nyári időszakban összegyűjtött városi szemétrágya, melyben a közsénsalak — mivel fűtés nincs — csak igen kis mértékben fordul elő s ez a homoki szőlők trágyázásánál célszerűen és haszonnal alkalmazható is. Használat előtt tehát a városi szemétrágya megvizsgálendő a fentebb említettek szerint. A városi szemétrágyának nincs gazosítóbb hatása mint más kompost féle trágyának. *Sz. G.*

Felelet. A téli gyümölcs leszedése című kérdésre.

A téli almára és körtére nem közömbös, hogy mikor szedjük azokat le. Ha ugyanis tulkorán leszedjük úgy a gyümölcsünk nem lesz zamatos, télálló, mert hisz a fa nem fejezte be teljesen működését, ha pedig igen soká hagyjuk őket a fán, egy esetleges korai fagy sok kárt tehet benne, sőt Lucas határozottan állítja (Die wertvollsten Tafeläpfel című könyvében), hogy a tulkeisei szedés éppen olyan káros a gyümölcsre nézve, mint a korai. Mert ha soká marad a fán a gyümölcs azután, mikor a fa már azt nem táplálja, úgy a nedvesség egy részét elveszti, tehát fonnyadt lesz. Ugyanis az érett gyümölcs nyele és a fa ága, illetve a gyümölcsfészkek között vékony pararéteg fejlődik, melynek következtében több táplálék nem mehet a gyümölcsbe. Az ilyen gyümölcs könnyen leválik, s ez egész biztos jele a gyümölcs érettségének. De megtudhatjuk a szedés idejét arról is, ha a lombzatot figyeljük. Ha a leve eken az őszi hervadás jelei mutatkoznak, úgy egész bátran megkezdhetjük a gyümölcszedést. Általában inkább tovább hagyjuk a fán a gyümölcsöt, minthogy korán szedjük azt le, mert ez utóbbi esetben a gyümölcs nyele nehezen válik a fától s így igen sok termőnyárs és gyümölcsfészkek törnek le a fáról s ez már a jövő évi termésrovására esik, eltekintve attól, hogy a gyümölcs is silányabb lesz. *Balogh Bálint.*

HIREK.

Időjárás: Jász-Nagykun-Szolnokmegyében.

Azon reményünk, hogy a rossz hideg, erősen szeles, gyakori apróbb csapadékkal változó és a mezei munkát hátráltató, részben akadályozó augusztusi időjárás a szép verőfényes szeptember elsején beköszöntött meleg idővel véget ért, füstbe ment, a mennyiben szeptember másodikán ismét beköszöntött a hideg, esős idő 20.01 mm. csapadékkal, utána pedig hideg éjszaknyugati széllel, közben csapkodó esővel. Az eső akadályozta és akadályozza a még be nem végzett cséplési és egyéb külső munkálatokat, annyit azonban használt, hogy a kiaszott talajt most már némileg művelni, illetőleg tarlót buktatni lehet. De maga a hideg időjárásban a mező növekedésére számítani alig lehet, sőt tartani lehet attól, hogy az állandó hideg időben a későn érő kukoricák, melyek még egészen zöldek, holott már sárgulniok kellene, be nem érnek kellő időben és nem lehet földjüket idejében buzával vetni. *N.*

Országos sörárpa- és komlókiállítás. Az »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« által a földművelésügyi kormány támogatásával szeptember 27—29. napjain Budapesten, a »Köztelek« nagytermében rendezendő, díjazással egybekötött országos sörárpa- és komlókiállítás.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a **budapesti**

gyapju-aukceziókra,

melyek második sorozata folyó évi október hó 9-én veszi kezdetét.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapju-árverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

tásra a bejelentések és a minták beküldése teljes mértékben megindult. Az eddig beérkezett anyagból kitűnik, hogy noha minőségileg az ideai árpatermés a múlt esztendei mögött maradt, mégis a kiállításra kerülő árpaminták között igen szép anyag található. Tekintettel arra, hogy különösen az ország felső vidékein az esős időjárás következtében a cséplési munkálatokkal megkéstek, a Kerpely Kálmán gazdasági akadémiai igazgató elnöksége alatt álló rendező-bizottság a sörárpaminták beküldési határidejét *szeptember 7-ig* meghosszabbította. Ennek megfelelően a komlómintákat is *szeptember 15-ig* lehet beküldeni. A bíráló-bizottság pár nappal a kiállítás megnyitása előtt kezdi meg munkáját. Addig elintézik a minták szakvizsgálatát az országos kémiai intézet és a m. kir. vetőmagvizsgáló intézet emberei.

A gazdasági egyesületek segítése. A földmívelésügyi kormány a gazdasági egyesületek rendszeres állami segítségét biztosító leírataiban az állami segítség kiutalását bizonyos feltételekhez kötötte, melyekkel szemben a »Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége« némi aggodalmakat és óhajtasokat nyilvánított s ezeket feliratilag hozta a földmívelésügyi miniszter tudomására. A miniszter a Szövetség felterjesztésében kifejezett kívánásokra nézve értesíti a G. E. O. Sz. vezetőségét, hogy amennyiben tárczája évi költségvetésének keretén belül megfelelő eszközök fognak rendelkezésre állni, szívesen fog oly irányban intézkedni, hogy az egyesületek évi segítése szükségleteiknek emelkedése és munkakörüik terjedése arányában lehetőleg emeltessék. Távol áll a földmívelésügyi kormánytól, hogy közegei részére az egyesületek felett bármilyen rendelkezési jogot igényeljen s azon kikötést, hogy az egyesületek a minisztérium közegei részéről hozzájuk intézett megkereséseknek mindenkor eleget tegyenek, csak akként kívánja értelmezni, hogy a gazdasági egyesületek a minisztérium közegeinek megkereséseit elintézzék, illetőleg, hogy kéréseikre válaszoljanak. Ez nem jelentheti az egyesületek autonómiájának sérelmét és nem zárja ki a minisztérium és az egyesületek közötti közvetlen érintkezést, de azon célt kívánja szolgálni, hogy a minisztérium külső szerveit képező kirendeltségek a körzetükbe eső vármegyékre vonatkozó lényeges intézkedésekbe bevonassanak. A Szövetség azon javaslatát illetőleg, hogy az egyesületek részére kilátásba helyezett segítség megvonása csakis a Szövetség javaslata és véleménye alapján történhessék, értesíti a miniszter a Szövetséget, hogy ez irányban sem a maga, sem az utóda intézkedési jogkörét nem köti meg. De különben is az aggodalmak indokolatlanok, mert az ily segítség megvonása csakis feltétlenül indokolt esetekben fog megtörténni. Ami az egyesületeknél alkalmazott tisztviselők képesítését illeti, e tekintetben megnyugtató a földmívelésügyi miniszter a Szövetséget, hogy szerzett jogokat sérteni nem kíván. Amidőn azonban egy magasabb segítséggel dotált egyesület szakképzett titkárral nem rendelkezik, meg fogja kívánni, hogy a titkár mellett egy másik szakképzett tisztviselő alkalmazassék. Amennyiben ez indokolatlan lenne, úgy mindaddig amíg szakképzett titkárt nem alkalmaznak, az illető egyesület csakis az alacsonyabb foknál megfelelő támogatásra tarthat számot. Hogy az egyesületi titkárok a vármegyei mezőgazdasági bizottság előadói-ként működjenek vagy gazdasági érdekeket szolgáló szövetkezetek vezetésénél, továbbá birtokok becsülésénél közreműködjenek, indokolt esetekben a miniszter észrevételt tenni nem kíván.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület, dr. Kállay Zoltán elnöksége és számos gazda részvételével folyó évi augusztus hó 28-án Gyöngyösön, igazgató választmányi ülést tartott, a melyen Borhy György gazdasági egyesület alelnök, igen szakszerű és értékes jelentésben számolt be, Hevesvármegye hat községében az 1912. évi június—július havában rendezett tenyészszarvasmarha díjazások eredményeiről. Ezen alapos hozzáértő kiadási jelentés nemcsak mint a bíráló bizottság elnökéhez méltó munka, hanem Hevesvármegye szarvasmarha

állományának fejlettségét is konstatáló leírás, örömet kelthet mindazok körében, a kik az édes haza szűkebb körének: Hevesvármegye állattenyésztésének és annak nyomán járó anyagi jólétnek előbbrevitelét óhajtják és munkálják; a rendes folyó ügyek elintézésén kívül elhatározottat a m. kir. földmívelésügyi miniszter urhoz felirat intézése, hogy a folyó évi október hó 21-én Canada Alberta állam Lethbridge városában megtartandó nemzetközi Dry-farming kongresszusra, Magyarország képviselőjében, egy kiváló gyakorlati szakember küldessék ki, a kinek kötelességévé tétessék, az ott szerzett tapasztalatairól tüzetes jelentést tenni a m. kir. földmívelésügyi kormánynak, átirat intézése rendeltetett el, a miskolci 7. sz. loávitató-bizottsághoz 50 drb. kiselejtezett kanczának kigazdák között tenyésztési czélokra kiosztás végett.

Sörárpabemutató és bírálat Sopronban. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület szakosztályát képező Sopronmegyei Sörárpatermelő Szövetség, e hó 26-án tartotta az ideai sörárpabemutatót és bírálatát, amelyen 24 termelő, köztük több kigazda is, 43 mintát mutatott be. A bírálatot Mesterházy Ernő dr. szövetségi elnök, Seligman Kelemen g. e. al-elnök, Fabricius Endre Omge titkár, Steiner Albert gabonakereskedő és Goldschmied Dávid malátagyáros végezték. A bírálat a hektoliter-súly, 1000 szemsúly, a szemek egyöntetősége, lisztessége, héjfinomság, a szemek formája, teltsége és a mag színe meg fénye alapján történt és megállapítást nyert, hogy az évi sopronmegyei árpa minőség tekintetében igen jó. Megerősítik ezt az ítéletet a hivatalos vegyvizsgálatok is, amelyek szerint a megvizsgált 22 mintából a fehérjetartalom 9%-on aluli, 7 mintánál 9—10% volt, 7 mintánál 10—11% volt, 7 mintánál és 11%-on felüli volt 1 mintánál. A bírálóbizottság a bírálaton bemutatott árpákat a következőképpen minősítette. *Kitűnőnek* a nagyczenki czukorgyár nagyczenki, szerdahelyi és lédeczi gazdaságának árpáját, *igen jónak*: Rupprecht Olivér sajtoskálai, herczeg Esterházy Miklós süttőri, petőházi czukorgyár peresztégi, nagyczenki czukorgyár pinnyei, herczeg Eszterházy Miklós csapodi, büki czukorgyár büki, Bauer Ottó tormáspusztai, Mesterházy Ernő dr. veszkényi árpáját, *jónak*, Günsberger József felsősági, Schweifer József kishöflányi, Horváth János lövői, rábapordányi jószágbérlet rábapordányi, Mesterházy Ernő dr. veszkényi árpáját. A bemutatott minták 97.500 métermázsa árpatermésnyiségnek felelnek meg. A sopronmegyei sörárpa az utóbbi napokban 20.30—20.85—21 korona áron kerestetett.

A fogyasztási szövetkezetek megoszlása Magyarországon. A Hangya kötelekében ezidő szerint 1179 szövetkezet működik, amelyek rendkívül változatosan vannak megoszolva az ország egyes vármegyéiben. Három vármegyében még ma sincs fogyasztási szövetkezet, u. m. Liptóban, Árvában és Máramarosban. Ez utóbbi vármegyében azonban mintegy 70 hitelszövetkezeti áruraktár működik, amelyek szintén nyereszkesedés nélkül látják el a község lakóinak a fogyasztását. Legtöbb szövetkezet van Bihar vármegyében. Összesen 100. A többi vármegyékben a szövetkezetek megoszlása a következő: Abauj 47, Arad 16, Bars 33, Baranya 2, Bács 1, Bereg 11, Békés 17, Borsod 40, Csanád 5, Csongrád 6, Esztergom 12, Fehér 10, Gömör 38, Győr 4, Hajdu 5, Heves 57, Hont 29, Szolnok 21, Krassó-Szörény 5, Komárom 10, Nógrád 49, Nyitra 48, Pest 38, Pozsony 52, Sáros 5, Somogy 11, Sopron 37, Szabolcs 17, Szatmár 31, Szilágy 29, Szepes 15, Temes 4, Torontál 6, Tolna 3, Turóc 10, Ugocsa 3, Ung 13, Vas 4, Veszprém 6, Zala 12, Zemplén 46, Zólyom 22, Alsófehér 6, Beszterczenaszód 7, Brassó 8, Csik 19, Fogaras 5, Háromszék 30, Hunyad 1, Kisküküllő 1, Kolozs 21, Marostorda 54, Nagyküküllő 7, Szeben 2, Szolnokdoboka 5, Tordaaranyos 9, Udvarhely 41, Trencsén 30, Moson 2, összesen 1179. Ebben az esztendőben 93 új szövetkezet kezdte meg működését, ezek közül is legtöbb Bihar vármegyében, ahol 14 és Marostorda vármegyében, ahol 13 új fogyasztási szövetkezet nyílt meg.

Kereskedelmi forgalom Ausztria és Magyarország közt. Az osztrák kereskedelmi miniszteriumnak az Ausztria és Magyarország közötti július havi forgalomról szóló statisztikai kimutatása szerint Magyarország kivitele Ausztriába 105.6, Ausztria kivitele Magyarországra 130.7 millió koronát tett ki. Az év első hét hónapjában Magyarország kivitele Ausztriába 724.8, Ausztriáé Magyarországra 869 millió korona értékű volt. Az év első hét hónapjáról szóló ideiglenes kereskedelmi mérleg tehát Ausztria javára 144.2 millió korona aktívumot tüntet föl, szemben az előző év ugyanazon időszakának megfelelő 133.5 millió korona aktívummal szemben.

A pécs-baranyai kertészeti kiállítás. A Pécs-Baranyai Kertészeti Egyesület szeptember hónap 21., 22. és 23. napjain gróf Zichy Gyula megyéspüspök, Szily Tamás főispán, dr. Visy László főispán, Nendtvich Andor polgármester Egyri Béla képviselő, Stenge Ferencz alispán és Zsolnay Miklós gyáros védnökségével gyümölcsészeti, kertészeti, szőlészeti és borászati kiállítást, valamint gyümölcsvásárt rendez Pécsen. A kiállítás Baranyamegye és Pécs szabad királyi város területére terjed ki. Más magyarországi termelők csak a rendelkezésre álló térhez mérten a végrehajtóbizottság külön engedelmével állíthatnak ki. Kiállíthatók: 1. Gyümölcs üde és feldolgozott állapotban. 2. Törpegyümölcsök edényben. 3. Kerti és konyha termények üde és eltartásra szánt állapotban. 4. Szőlő. 5. Saját termésű bor, pezsgő és párlatok. 6. Gyümölcsészeti eredeti magyar szakmunkák. 7. Kosárkötészet. A kiállítás ügyében bővebb felvilágosítást dr. Zöld Sándor egyesületi igazgató (Pécs, Perczel-utca 24.) ad.

Gazdasági számtartási tanfolyam. A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület szeptember 8-tól kezdve gazdasági számtartási tanfolyamot rendez, melynek előadója Günther Ferencz, a Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület volt igazgatója lett.

Új rend az állami faiskoláknál. A földmívelésügyi miniszterium legújabb rendeletével megváltoztatta az állami faiskolák terményeinek eddigi kiadási módját. Eddig a faiskolák kezelői fel voltak hatalmazva, hogy minden évben decz. 1-ig teljes árban maguk adják ki a csemetéket a jelentkezőknek s így alig maradt valami tavaszra azok számára, a kiknek az állam kedvezményes árban óhajtott juttatni csemetéket. Az új rend szerint az állami faiskola-kezelők eladási joga megszűnik. A ki akar teljes, akár kedvezményes árban csemetét akar kapni az állami faiskolákból, minden év július 31-ig egy koronás bélyeggel ellátott kérvényt köteles benyújtani a miniszterhez a faiskola-kezelőségek vagy az állami erdőhivatalok útján. Alma, körte, cseresznye, meggy, dió és berkenye I. oszt. oltványok ára 80 f, II. oszt. 60 f, kajsi, ősi barack, birs, mandula I. oszt. 60 f, II. oszt. 30 f, I. oszt. gyökere amerikai alany ezre 32 K, II. oszt. 16 K, sima megfelelőleg 16 és 8 K. Szőlő-oltvány, fás, I. oszt. ezrenként 240 K, sima zöld oltványok 120 K, fűzdugványok ezre 3 K. Ingyen csak állami birtokok befásítására vagy elemi kárt szenvedett kigazdák kaphatnak csemetéket. Kedvezményes árban — darabonként 10—20 fillérért, illetve 50—75% engedmény mellett telepes községek lakosai, szegény földmívelők, állami és közhivatali szolgák és díjnokok, azután gazdasági egyesületek, szövetkezetek, állami és törvényhatósági tisztviselők özvegyei, állami és törvényhatósági nyugdíjasok, rendőrök, csendőrök és katonai altisztek, továbbá magántisztviselők és katonatisztek. Ezentul részletes árjegyzéket nem adnak ki, a mit korántsem helyeselnünk.

Felhívjuk t. olvasóink figyelmét, a lapunk mai számához mellékelte Propper Samu-féle gazdasági gépekről szóló ismertetésre.

APRÓK.

A phonolith-liszt értéke. Sokan tudakozódtak már ezen műtrágya értékéről, mely Vulkan-Phonolith, Eifelith stb. név alatt kerül forgalomba, azért a berlini mezőgazda-

sági vegykezéssel állomás közleménye alapján a következőket közöljük róla. A phonolith egy kálitartalmu eruptiv kőzetből nyerték, mely Németországban több helyen található. Rendszerint 9% kálit tartalmaz, többnyire kovasavkáli alakjában. Míg a strassfurti sókban levő káli vízben vagy hígított savakban könnyen oldódik, addig a phonolith kálija vízben majdnem oldhatatlan és tömény sósavban is csak mintegy 30%-ja oldható. Ennek következtében a kísérletek is, melyek pedig oly egyének által tétettek, kiknek már nevük is szavatol az eredmény valódiságáról, azt igazolták, hogy a phonolith hatása semmiképpen sem egyenlő a strassfurti sókéval, káinit, karnallit, 40%-os só stb.), mint az érdekelt felek által állított, hanem jóval kisebb. Miután pedig a káli ára a phonolithben sem kisebb, mint más kálisóban, azért jó lélekkel gazdáinknak műtrágya gyanánt vételre éppen nem ajánljuk ezen lisztet.

A komló terméskilátásai. A magyar kir. földművelésügyi miniszter nürnbergi szaktudósítója jelenti: A komló szedése mindenütt folyamatban van és bár az időjárás nehézségeket okozott, nagyobb károsodások nem voltak tapasztalhatók. A világ komló-össztermelése megfelel az évi szükségletnek és miután a múlt évi készletek teljesen elfogytak, kínálat és kereslet körülbelül egyenlő mértékű lesz és ennek megfelelőleg a komló ára is közép-szintvonalon fog előreláthatólag megmaradni, annál is inkább, mert tultermelésről szó sem lehet. Nem termelt több komló, mint a mennyire épen szükség van. Az idei komlópiac sulypontja Ausztria és Magyarország piacain lesz. Mind a két államban úgy mennyiségileg, mint minőségileg igen jónak mutatkozott a termés, a melyből Ausztria mintegy 160,000 és Magyarország 30—33,000 métermázsát fog kivihetni, míg ezzel szemben a német birodalom csak 110,000, Oroszország 5000 métermázsa felesleget bocsáthat a nemzetközi piacra. Európa többi államainak mintegy 100,000 q, Angliának pedig 200,000 q komló-bevitelre van szüksége. Az Egyesült-Államok komlótermése 450,000 métermázsára becsülhető a múlt esztendei 410,000 métermázsával szemben, úgy hogy a mintegy 74 millió hektoliter évi sörtermeléshez 370,000 q komlót fognak az Egyesült Államok elfogyasztani és csak mintegy 80,000 q marad kivitelre, a mely mennyiség Angliában könnyen lesz elhelyezhető. Az 1912. évi komlótermés minőségét illetőleg az utóbbi tíz esztendő legjobb komlójának minősíthető az ideai és mennyiségileg is jó világtermésről lehet beszélni, azonban a csökkentett termőterületre való tekintettel is olyan mennyiségekről lehet szó, mint 1905. és 1908. években, a midőn a világtermés meghaladta a két millió métermázsát.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

Napijelentés a gabonatózsdekről.

— 1912. szeptember 5. —

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 3 fillérrel, az áprilisi buza 1 fillérrel, az új tengeri 2 fillérrel gyöngült, az októberi és az áprilisi rozs 1 fillérrel, az októberi zab 3 fillérrel, j vult, az áprilisi zab jegyzése pedig teljesen változatlan maradt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki 300 mm. 80 kg.-os 23 K, 100 mm. 80 kg.-os 21.80 K, bükkönyös. 800 mm. 79.7 kg.-os 23.35 K, 1000 mm. 79.5 kg.-os 23.30 K, 1900 mm. 79.5 kg.-os 22.70 K, 500 mm. 79.4 kg.-os 23.30 K, 500 mm. 79 kg.-os 23.10 K, 400 mm. 79 kg.-os 23.30 K, 1000 mm. 79 kg.-os 23.10 K, 300 mm. 79 kg.-os 23.10 K, 300 mm. 79 kg.-os 23.10 K, 1000 mm. 79 kg.-os

22.80 K, felső, 100 mm. 79 kg.-os 22.80 K, 1000 mm. 79 kg.-os 22.80 K, 1100 mm.- 79 kg.-os 22.90 K, 600 mm. 78.5 kg.-os 23.10 K, 500 mm. 78 kg.-os 22.70 K, felső 150 mm. 78 kg.-os 21 K, bükkönyös, 5500 mm. 77 kg.-os 22.70 K, 100 mm. 77 kg.-os 21.50 K, felső, nyirkos, 100 mm. 77 kg.-os 21.80 K, felső, üszkös, 200 mm. 76 kg.-os 22 K

Pestvidéki: 200 mm. 80.5 kgr. 23 K, 300 mm. 79 kgr. 23.10 K, 100 mm. 79 kgr. 22.90 K, 400 mm. 79 kgr. 22.80 K, 150 mm. 76.5 kgr. 22.10 K, 100 mm. 76 kgr. 22.10 K.

Hártai: 1400 mm. 78.5 kgr. 23 K.

Fejérmegyei: 1310 mm. 79.3 kgr. 22.70 K.

Bánsági: 500 mm. 77 kgr. 22.40 K, 5000 mm. 75.8 kgr. 22.20 K.

Becskekeréki: 10.000 mm. 76.5 kgr. 22.50 K, okt. 15.

Kalocsai: 1500 mm. 77.8 kgr. 22.80 K.

Dunaföldvári: 1900 mm. 78 kgr. 22.60 K.

Makói: 500 mm. 77 kgr. 22.40 K.

Felsőmagyarországi: 600 mm. 80 kgr. 23 K, 600 mm. 80 kgr. 23 K, 2000 mm. 79 kgr. 22.70 K, 100 mm. 79 kgr. 22 K, rozsos, 100 mm. 78 kgr. 22 K, rozsos, 200 mm. 77.5 kgr. 21.70 K, nyirkos.

Rozs. 100 mm. 18.70 K, 500 mm. 18.70 K, 300 mm. 18.75 K, mind pp.

Zab. 300 mm. 20.70 K, 100 mm. 20.60 K, 100 mm. 20.70 K, 100 mm. 20.20 K, 100 mm. 20.60 K, 100 mm. 20.65 K, mind kp.

T. árpa. 250 mm. 19 K, kp., pari

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre 22.52 K
Rozs októberre 19.34 »
Zab októberre 20.50 »
Tengeri 1913. májusra 15.02 »

L I S Z T.

A Lajza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 33.80, 1. sz. lángliszt 33.20 2. sz. lángliszt 32.60, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 32.00, 4. sz. zsemlyeliszt 31.40, 5. sz. kenyérliszt, feh. 30.60, 6. sz. kenyérliszt 29.40, 7. sz. kenyérliszt, közép 27.80, rozsliszt I. 28.20, rozsliszt II. 27.00, rozsliszt III. 21.40, korpa, finom 12.80, korpa, durva 13.20 K mm. Tengeriliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1912. szept. hó 6-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott községekből 185 szekér réti széna, 60 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 35 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 10 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbükköny stb.), — zsák szecska.

A forgalom közepes.

Arak q-ként fillérben a következők:

Réti széna I. r. 840—960, réti széna II. r. 600—760, réti széna csomagolása 500—540, muhar 700—900, zsupszalma 320—440, alomszalma 300—400, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükköny 880—1000, lóhere —, luczerna 880—960, köles —, sarju —, szalmaszecska —
Összes koccsizám 300. Összes suly 360.600 kilogramm

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten élénk kínálat uralkodott és a szeszárakugy azonnali mint későbbi szállításra 1 kor.-ral olcsóbban zárlalnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 214.—214.50 koronáig, adózatlanul 75.—75.50 koronáig, míg ellenben másodkézből olcsóbb ajánlatok voltak. Osztrák szeszben adózva, ismét olcsóbb árban voltak ajánlatok.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 62 koronáig volt ajánlva. Egyes gyárak olcsóbban ajánlottak kötésre.

Mezőgazdasági szeszguárak részéről kontigens nyers szeszt ab termelő állomás élénken ajánlottak és több tétel fix árban jegyzésen alól 2—2.50 kor. folyó termelési idényre zárulva is lett.

Budapesten a kontigens nyersszesz ára 68—69 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva 213.—214.00 K
Finomított szesz adózatlan 74.—75.00 »
Élesztőszesz adózva 213.50—214.00 »
Élesztőszesz adózatlan —, —, — »
Nyersszesz adózva 211.—212.00 »
Denaturált szesz 62.00—63.50 »

Készáru-tózsde 1912. szeptember 5-én.

Fajta	Hektoliteren- kinti suly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliteren- kinti suly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	22.55	22.95
"	76	21.95	22.25	80	22.75	23.05
"	77	22.15	22.45	81	22.75	23.15
"	78	22.25	22.65	82	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	22.40	22.90
"	76	—	—	80	22.60	23. —
"	77	22. —	22.40	81	22.70	23.10
"	78	22.20	22.60	82	—	—
Pestvidéki	75	—	—	79	22.60	23.00
"	76	—	—	80	22.70	23.10
"	77	22.10	22.60	81	22.80	23.20
"	78	22.80	22.70	82	—	—
Bánsági	75	—	—	79	—	—
"	76	22.00	22.80	80	—	—
"	77	22.10	22.50	81	—	—
"	78	22.30	22.60	82	—	—
Bácskai	75	—	—	79	—	—
"	76	22. —	22.80	80	—	—
"	77	22.10	22.50	81	—	—
"	78	22.30	22.60	82	—	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (uj)					18.95	19.15
Árpa takarmányúru elsőrendű					18.85	18.35
" másodikrendű					19.10	19.60
Köles elsőrendű (uj)					20.90	21.20
Zab elsőrendű (uj)					19.60	20.10
Tengeri belföldi új román v. bolgár					19.15	19.20
Repcekaposztá					—	—

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonáraktárak gabona és őrlményforgalmáról és készleteiről.

1912. aug. 24-től 1912. aug. 31-ig.

A forgalom és kész- letek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
mennyisége métermázsákban					
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. aug. hó 24-én	894380	41948	5420	38805	311490
Bef. 1912. aug. 24-től rozás / 1912. aug. 31-ig	188086	23463	49389	44147	55773
Kita. 1912. aug. 24-től rozás / 1912. aug. 31-ig	58770	3294	9208	24233	40983
Készlet 1912. aug. hó 31-én	523646	62117	94382	58719	326280
II. Az 1912. augusztus hó 31-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Barcs	17861	1188	16	7614	82462
Berethyóujfalu	9389	774	337	—	—
Békéscsaba	29968	6	1562	1212	2055
Brassó	—	—	—	—	—
Budapest	46734	8091	1276	18807	75927
Csáktornya	3146	654	1075	1735	9499
Czegléd	28325	2894	4391	296	8146
Debreczen	12511	14631	308	7	486
Déaványa	22371	1664	1033	235	—
Erményfalva	3842	6768	—	79	—
Fiume	2661	657	8533	8685	133668
Győr	403	1125	11117	—	4308
Kaba	10502	68	203	—	100
Karozag	27277	—	—	—	—
Kassa	5681	359	8073	13	836
Kisujszállás	35587	4	—	82	946
Kisvárd	5640	5510	—	—	100
Kolozsvár	471	100	210	340	142
Marosludas	—	—	—	—	—
Maros-Vásárhely	225	10	36	8	178
Mátészalka	520	1014	—	36	270
Mezőkaszony	7250	212	—	—	—
Mezőtúr	39448	158	2356	565	27
Miskolc	128.7	72	7450	485	67
Nagybecskerek	32129	—	230	1426	20
Nagykanizsa	6070	2405	23504	1262	2732
Nagykaroly	627	1778	58	—	101
Nagyszalonta	20335	108	20	311	1
Nagyzeben	1241	799	82	36	1709
Nagy-Várad	8198	2160	214	16	—
Nyíregyháza	4081	10886	72	—	416
Nyitra	886	6011	—	—	39
Pancsova	4587	—	—	48	655
Poszony	—	—	—	—	—
Szarvas	2015	—	2357	683	998
Szatmár-Németi	6997	1969	82	205	—
Szeged	2939	—	298	135	24
Szombathely	101	81	2276	363	494
Temesvár	2753	—	18	942	236
Verecz	22915	—	—	937	8143
Eszék	818	—	—	121	342
Sziszek	—	—	—	—	—
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonáraktárak.					
	10647	1104	4936	1288	51

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

Az **Ujnépi uradalom** (u. p. Nagykanizsa) az ideai **champion** és **első díjjal** kitüntetett telivér simmenthali tenyészetéből elsőrendű, jól tejlő anyáktól származó

telivér simmenthali bikák

állandóan kaphatók. Ugyanott elfogadtatnak előjegyzések július hónapban szállítható váasztott **telivér göndörszörű** orbáncz ellenoltott **Linkoln** kan és emse malacokra. Idősebb telivér Linkoln kanok és koczák már most szállíthatók; ugyszintén westfáliai Linkoln keresztezések is.

Magyar magtenyésztési részvénytársaság elfogad még idejében jelentkező termelőket folyó év őszén vetendő és 1913-ban legkorábban learatandó **laboda, őszi-répa, tarlórépa, raponcz és turboly**

M A G V A K

termelésére. Bővebb felvilágosításokkal szolgál az igazgatóság, **Budapest, VI., Haris-bazár 6.**

A VILÁG LEGJOBB GŐZEKÉJE!

CHARLES BURRELL & SONS LIMITED THETFORD, ANGLIA VILÁGHÍRŰ GŐZEKEGYÁR
VEZÉRKÉPVISELETE. ♦♦♦

Utolérhetetlen munkaképesség! ♦♦♦♦ Kevés tüzelőanyagfogyasztás!

ELADÓ BIRTOKOK:

Biharmegyében:

1. Körülbelül 565 m. h. jóminőségű, kitűnő termőképességű, nagyobbrészt szántóföld, uri lakkkal, megfelelő gazdasági épületekkel. Vasúti fővonal, állomás közelében, nagyforgalmu nagyközség mellett. A birtokot országút szeli ketté.
2. Körülbelül 546 m. h. elsőrendű szántóföld, rét és legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, uri lakkkal, vasúti fővonal mentén, országút mellett forgalmas nagyközségtől félóránnyira.

Tolnamegyében:

3. Körülbelül 1864 m. h. igen jó minőségű, kissé hullámos fekvésű birtok, mind szántóföld, kevés legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, vasútállomástól félóránnyira.

Vasmegegyében:

4. 688 m. h. szépen berendezett, jó termő birtok, 485 m. h. szántó, többi rét és legelő. Megfelelő gazdasági épületekkel, vasútállomástól 3 kilométernyire.

Ezen birtokok kisebb-nagyobb területekben vagy egészben eladók. — Veszünk parcellázásra alkalmas birtokokat. — Birtokokat közveitünk. — Birtokokra kedvező feltételek mellett törlesztési kölcsönöket nyújtunk. — Minden Kérdezősködékre gyors és kimerítő választ adunk.

Nemzeti Pénzváltó részv.-társaság Parcellázási osztálya
Budapest, V. ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota).

Roessemann
és
Kühnemann



Budapest,
V. ker., Váci-ut
113-115.

**Gazdasági, erdei és ipari
keskenyvágányu vasutak gyára.**

Sinek, hordozható vágányok, kocsik, mozdonyok.

Nyomjelzés, tervezés, építés!

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, IV. Múzeum-körut 7.

ELADÓ.

Gazdaság felosztása miatt **Majestósó Erga lipisai** mén után származott

40 drb különböző Koru Kancza

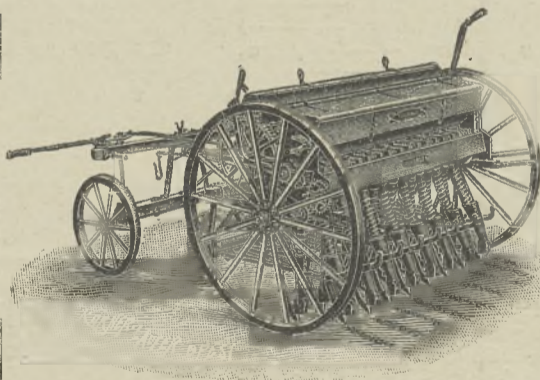
s azok „Döry Dombóvárok” és „Tilvu” angol fehér ménnek után nevelt következő koru csikajai, u. m.: 2 éves 28 drb; 1 éves 31 drb; idei 28 drb, a csikókat 3 éves korukban a cs. kir. lovató bizottság vásárolja meg darabonként 1000-1200 koronáért és május havában szállítja el a csikó telepre. Szíves érdeklődésre bővebb felvilágosítással szolgál az **atyási gazdaság u. p. Nagyszabolca.**

Tenyészsértéseladás.

Tenyészfelosztás következtében uradalmunkban eladásra kerül **150 drb 2-3 éves mangalicza tenyészkoeca**, melyek a híres Lovassy-Wertheimstein tenyészetből származnak, július 15-én bugattatva, átvészelték. **12 darab Lovassy-féle mangalicza tenyészkan**, Áruk **K 200.** — darabonként. Berkshire-tenyészetből **21 darab 2 éves telivér importált tenyészkan**, **89 hasas koeca K 200** darabja. Süldőkoecák darabja 45 kiló, 8 hónapos **K 130** kilónként. **16 drb yorkshirei és lengyel sertés keresztezésű, 2 éves koecák á K 200** Egy eredeti importált **yorkshirei kan 250 K. 5 darab 1 éves koeca á K 1.40** per kiló, 4 választott malacz **K 1.60** kilónként. Ajánlatok **Gróf Nakó Sándor** nagyszentmiklósi uradalmához intézendők.

„REKORD II”

sorba vet
sorba trágyáz!



sorba vet
sorba trágyáz!

Deutsch Béla bérgazdasága, Nalác, augusztus hó 21-én a következőket írja:

A tavaly önkéntől kapott műtrágyaszóróval kombinált 20 soros „Rekord II” vetőgéppel **nagyon meg vagyok elégedve** és tisztelettel megkérem, hogy részemre sürgősen egy ugyanolyan gépet legolcsóbb árjegyzés mellett szállítani sziveskedjék.

Teljes tisztelettel
Deutsch Béla.

A radnóti uradalom intézősége, Radnót, a következőket írja:

A „Rekord II” műtrágyaszóróval kombinált vetőgéppel **nagyon meg vagyok elégedve**, előnye az, hogy csekély vonóerőbővlettel a vetőmaggal együtt a műtrágya is elszóratik, még pedig egyenletesen, a mi által nemcsak egy munka lesz megtakarítva, hanem a talaj ok nélkül való összetörése is ki lesz kerülve. A vetőmag közvetlen közelébe jut a műtrágya és így azt a növény zsengekorában, a midőn arra legtöbb szüksége van, felhasználja. A kelés gyorsabb és erőteljesebb, éréskor a megdőlés veszélyének nincsen anyyira kitéve, **kevesebb műtrágyával érhető el a terméstővlet**. A legkisebb mennyiségű vetőmagot is pontosan lehet vele elvetni. A géppel kat. holdanként 80 kg. műtrágya elszórása mellett ugyanazt az eredményt értük el, a mit a kézi elszórásnál csak 150 kg. műtrágya mellett kaptunk. Kérjük, sziveskedjenek azonnal czimünkre feladni biztosított határidő mellett egy darab „Rekord II” műtrágyaszóróval kombinált vetőgépet, ugyanolyan, a milyent legutóbb szállítottak.

Bővebb felvilágosítással és árajánlással szivesen szolgál:

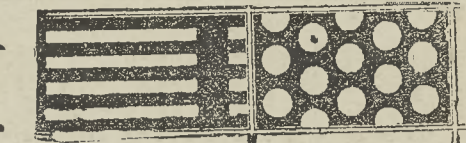
A M. Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
BUDAPEST, V. ker., Váci-körut 32.

STAHEL és LENNER

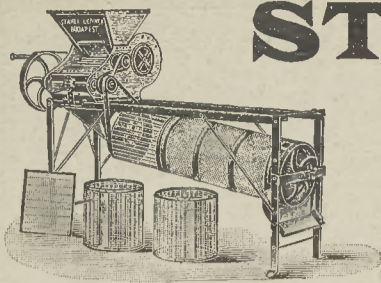
Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-u. 44-46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.



TÖREKROSTAK és mindenfajta **LEMEZROSTA** özeplőgépek számára



Egy darab jó királydaráló, 4 méter hosszú, transmissió, karban lévő 50 mm. vastags. **6 darab felkötő vascsapágygyal jutányosan eladó:**
KÜRTI IMRÉNÉL, KÖTEGYÁN (Bihar megye).

Biborheremag

eladó a vevő zsákjában vagy annak árának felszámítása mellett, 50 illetőleg 55 korona métermázsánkénti árrban.

Egy használt herceplő és egyuttal löherrefejtőgépet megvételre kerestetik.

Sárszentmiklósi béruradalom.

Nagyméltóságu gróf Mailath József ur pusztakarádi uradalmában eladó

50 darab 2 éves rambouillet tenyészkos.

Ára darabonként 150 korona. Felvilágosítással szolgál a karádi tisztartóság u. p. Sárospatak.

60 darab anyasertés,

szőke, két-három évesek, Tiszaféle elsőrendű tenyészdeből, vészben soha nem volt, üzemváltoztatás folytán eladó, ugyancsak Willstermarschi bőtejelő és etethal montafoni fiatal bikák e adók Maár Zoltán alattyan gazdaságában.

SIMON PÁL-féle

Hotel Páris Szálloda

Budapest, Váci-körút 25. sz.

Kényelmesen berendezett szálloda. — Szoba árak 3 koronától felfelé villanyvilágítással és kiszolgálással. — Ujonnan átalaított, kitűnő vendéglő és kávéházzal. — Földszinten sörcsarnok és „Bacchus” pince. — Előnyös árak.

AZ ALFÖLDI GAZDASÁGI EGYESÜLET „SZÉCHENYI” FIÚNEVELŐ ÉS TANÍTÉZETE

Budapest, legégszesebb és legszebb helyén, a Dunaparton. **V. ker., Személynök-u. és Markó-u. sarok.**
Telefon: 152-64.

Felvez elemi-, közép- és felsőiskolai rendes és magántanulókat. Az intézetnek 18 rendes tanára van, kik egyéni oktatásban és nevelésben részesítik a növendékeket. Legmodernebb berendezés. Magántanulóknak és bejáró növendékeknek külön tanfolyamok. Német, francia, angol társalgás. Zene, torna, sport. Jelentkezni az **Alföldi Gazdasági Egyesületnél**, István utca 1., telefon 165-33. vagy az intézet igazgatóságánál. Prospektus. **Az Alföldi Gazdasági Egyesület „Szechenyi” felső kereskedelmi iskolája** szeptember 1-én nyílik meg alsó és középső osztályokkal, a felső osztály folytatólagosan a következő tanévben. Az intézettel kapcsolatban levő állasközvetítő iroda fog gondoskodni a végzet növendékek elhelyezéséről. Elsőrendű tanerők. Jelentkezni az intézet igazgatóságánál, V. Személynök-utca 7. I. 2. Telefon: 152-64.

I. STEIERORSZÁGI BAROMFTENYÉSZTÉSI EGYESÜLET GRÁZBAN.

MEGHÍVÓ

az I. osztrák és magyar mezőgazdasági tájfajták **haszonbaromfi kiállítására** Grázban, (Iparos rnök) 1912 október 17-től 20-ig.

Bebocsátást csakis osztrák és magyar fenszülött és ugyanitt létrejött baromfi fajták nyernek, beleértve a galambokat.

2500 korona pénzdíj! **70 nagértékű tiszteletdíj!**
Helydíj nincs! Pontos prospektusokat kívánatra az „I. Steierországi Baromftenyészési Egyesület” Gráz, (postafiók) ingyen és bérmentve küld!



KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csővek raktáron.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.



Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyazinte mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

ELADÓ:

A **baranyaszentlőrinczi uradalom** kerületeiben nagyrészt Szentlőrincz és Szigetvár állomásra gravitáló mintegy

15.000 q őszi szalma,
5000 q tavaszi szalma,
4000 q takarmány,

mely utóbbi lóhere, mohar, zabosbüköny és anyaszénából áll, successive mostantól esetleg 1913. év márczius végéig való átvételre.
Bővebb felvilágosítást nyújthat az

Urad. számtartóság, Baranyaszentlőrincz

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780,-, tartalékok 2.819.596,-25, összesen: 5.308.376,-25 korona. 1901. évi felesleg 90.349,-, 1902. évi felesleg 59.782,-26, 1903. évi felesleg 109.331,-73, 1904. évi felesleg 72.438,-23, 1905. évi felesleg 61.730,-60, 1906. évi felesleg 89.243,-65, 1907. évi felesleg 41.877,-32, 1908. évi felesleg 81.088,-76, 1909. évi felesleg 106.589,-64, 1910. évi felesleg 120.164,-38, 1911. évi felesleg 148.378,-16 korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyazintén az ember életére, különféle módokat szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban rész-sülnek és az 1901. évi fizetfeleslegből ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi fizet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi fizetfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezetnél fognak biztosítani, tíz százalék cíjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819.596,-25 koronára ragnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A **Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat** u. ján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi betétek ellenében 1000 koronáig terjedő leánykinzásitási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékonyozás működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

Őszi vetésre

a párisi „Vilmorin” cégétől hozott eredeti mag után termett „Bon-Fermier és Gros-bleu”

tarvető buzánkat

26 koronáért 100 kgrkint ab vasuti állomás Zalabér. Zsákok önköltségen számíttanak, vételára utánvétetik vagy előre fizetendő. 500 kgrmon aluli mennyiséget nem adunk el. Mintával szolgál és előjegyzéseket elfogad:

Uradalmi-intézőség Mikosd, posta: Mikosdpuszta per Zalabér.

Szegedi hus- és vásárpénztár r. t.

Szeged-Közvágóhid.

Távirati czim: HUSPÉNZTÁR. Interurban telefon: 615. sz.

A közlő kukorica törés alkalmából ajánl I. rendű

pörkölt szalonnát

legolcsóbb napi áron.

Szarvasmarhát, borjut, juhot és bárányt, sovány és hizott sertést legjobban értékesít, hatóságilag megállapított alacsony díjtételek mellett. — Gőzüzemű zsir- és faggyuolvasztó. — Szalonna és zsiradék raktárak. — Kolbász- és hentesárugyár.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVÜ ORAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller Janos

Szeged. Cs. és kir. díjazólajosa
szab. szinometria és művés. feltalálója
a személyné ingázóknak
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépezetében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

"agy" választékban előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott DEERING-féle eredeti amerikai

tárcsásboronák

és

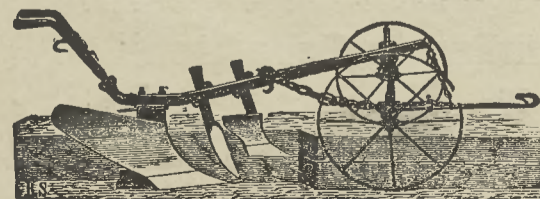
benzinmotorok,

eredeti „WESTFALIA“

mütrágyaszórógépek

valódi „SACK“-féle
ekék, vetőgépek, boronák,
valamint kitűnő

szőlőmivelési eszközök,



Valódi SACK-féle aczéleke.

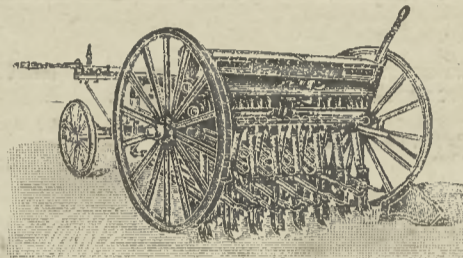
**„APOLLO“
meszelő- és
permetező-
gépek, szalmakötélfonógépek,
legkitűnőbb szecsavágó- és répavágógépek, takarmánygyors-
fülesztők, „OHIO“ tengeriszár tépógépek, amerikai daráló-
gépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.**

Eladó. Gazdaság felosztása miatt, 1836. év óta fennálló „Országos Törzskönyvbe“ bejegyzett, 100 darab ellő és bornyas **magyar fajta tehén gulya,** melynek vérének időközönként gróf Csáky-féle körmösdi, gróf Almásy-féle sarkadi és mezőhegyesi uradalmakból beszerzett bikák frissítették fel és az ezen gulya következő szaporulata, u. m.: 2 éves üsző 33 drb; 1 éves üsző 19 drb; 2 éves bika 12 drb; 1 éves bika 9 drb, a bikákat 3 éves korukban a m. kir. gazdasági felügyelőség vásárolja meg darabonként 1000–1500 korona árban. Továbbá 70 drb saját nevelésű 5–6 éves jármos ökör; 40 drb 4 éves befogni való tinó. Szíves érdeklődésre bővebb felvilágosítással szolgál **az atyási gazdaság u. p. Nagyszalonta.**

SZÜCS ÖDÖN MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI
GÉPKERESKEDELMI VÁLLALATA
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 66.

Ajánlja a hírneves **Pracner-gyártmányu**

szab. „KINCSEM“ vetőgépeit



a legújabb és egyike az elismert leg-
jobb rendszerű kombinált sorban-
trágyázó vetőgépeit, továbbá a leg-
jobb rendszerű műtrágyaszórával
kombinált répamagvetőgépeit,
ezenkívül a legkitűnőbb rendszerű
lánczördő műtrágyaszó. orópeit,
valamint összes a gazdasági szakmába
vágó legjobb kivitelű gépeit jutá-
nyos ár és kedvező fizetési feltételek
mellett.

Á jegyzékek kívánra ingyen és
bérmentve küldetnek.

Viszonteladók kerestetnek.

Eredeti „OTTO“ motorok

DIESEL-nyersolajmotorok

Benzinmotorok

Benzinlokomobilok

Teljes cséplőkészletek

Hűtő- és jéggyártógépek

**Langen és Wolf
mótorgyár**

Budapest, VI., Váci-körut 59.

Műhely: IX., Mester-utca 31.

KOLLARIT-

BÖRLEMEZ RUGANYOS VIHAR-
BIZTOS és IÓOTÁLLÓ
SZAGTALAN FEDÉLMEZ



„Kollarit“-börlemezt

kaucsuk-kompozícióval bevont
szagtalan fedéllemezt.

„Kollarit“-börlemezt

mezőgazdasági és gyári épü-
letekre a legalkalmasabb.

„Kollarit“-börlemezt

vízmentes és a legnagyobb
vinárnak is ellentáll.

„Kollarit“-börlemezt

nem kell mázolni és így fenn-
tartási költséget nem igényel.

Gyártja:

Kollár és Társa, Budapest.

Központi Iroda: V., Pozsony-ut 2/c.

Törzsgyár:

KOHN és FRIED, UJPEST.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár
Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövö-
gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpá- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vízmen-
tes ponyvák** gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repcze-
ponyvák, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket,**
vízmentes lőtakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

**Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.
Kézi, manilla aratógép kévekötozők
kartellen kívül.**

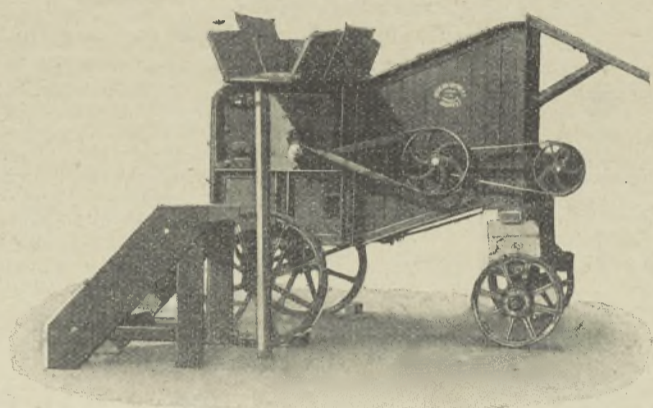
Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

Telefon:
35-92.

Tengeri szártépo

Ásványi gazdasági
tanintézeti igazgató
szabadalma. ::



Az egyedüli gép, mely ugy a nyers, valamint a száraz kukoriczaszarat csalamádét, takarmányröpát és répafejeket levéllel együtt, burgonyát, tököt ugy magukban mint a fentiekkel egyidejüleg a legtokéletesebben feldolgozza, a tépett kukoriczaszár között dugószerű darabokat nem hagy.

Kiváló nagy munkaképességü gép!
Több mint **500 darab** a legjobb sikerrel üzemben.

Egyedüli gyártója a

Schlick-Nicholson

gép-, waggon- és hajógyár r.-t., Budapest, VI. Váci-ut 17. sz.

Ismertetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar Gazdák Hitelintézete Részvénytársaság

Sürgönczim: **Budapest, V., Kálmán-utca 15.** Sürgönczim: „AGRICOLA“.

Délmagyarországi Magyar Közművelő-
dési Egyesület budapesti osztályának
központi főpénztára ::

TELEFON: igazgatóság 143-05.
bankosztály 64-54.
áruosztály 123-90.

Alföldi Gazdasági Egyesület
... központi főpénztára. ...

I g a z g a t ó s á g:

Gróf Lázár István orsz. képviselő, nagybirtokos; Báró Kemény Ákos főispán, nagybirtokos; Báró Stojánovich Iván orsz. képviselő, nagybirtokos; Balla Arpád nagybirtokos; Dr. Mayer Ödön orsz. képviselő, ügyvéd; Mikos Aladár nagybirtokos; Dr. Ugron Gábor nyug. főispán, nagybirtokos; Dr. Fenyvesi Soma ügyvéd; Kenese Ferencz nyug. jószágigazgató; Lichtenstern Miksa nagybirtokos; Galbovich Jenő az Alföldi Gazdasági Egyesület alelnöke; Biedermann Gyula vezérigazgató; Skopecz Béia igazgató.

Bankosztály:

Takarék- és folyószámlabetétek
Jelzálogkölcsönök
Birtokok adás-vétele
Bérletek közvetítése
Parcellázás

Áruosztály:

Gabona, vetőmagvak és erőtakarmányfélék
Mütrágya
Köszén, olajok és petróleum
Bor- és tejértékesítés
Tenyész- és hizóállatok értékesítése

Géposztály:

Az összes mezőgazdasági, szőlő- és pinczegazdasági gépek és eszközök. Gőz-, benzin- és nyersolajmotorok. Malomgépek és teljes malomberendezések. Tejgazdasági gépek és felszerelések Szivattyúk minden célra, tűzifecskendők. Gazdasági, vízvezeteki és takarmánykamraberendezések. Acetylen és villanyvilágítási berendezések. Személy- és teherszállító automobilon eladása és beszerzése.

A kebelünkben működő „MAGYAR ÉRTÉK- és TERMÉNYBANK R.-T.” elvállal megbízásokat az áru- és értéktözsden.

Mérnöki osztályunk bármily tervezettel készséggel és díjtalanul szolgál.

Gépujdonságok állandó bemutatása kiállítási helyiségeinkben (Budapest, V., Kálmán-utca 15. szám).

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦ Árjajánlatot, árjegyzéket díjmentesen küldünk. ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE

vagy

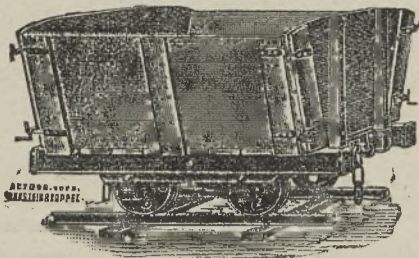
BÉRBE

kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST

Andrássy-ut 102. szám.

FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK **dijmentesen.**



Permetező
Gazdasági
Vinczellér
Auto
Por

mosható szinta tó **KÖPENY**

ELSZAKITHATATLAN.

Kérje ingyen és bérmentve árjegyzékünket.

GUTMANN J. és TSA

BUDAPEST, VII/9., Rákóczi-ut 16. szám.

MEZŐGAZDÁK



ZUHATAG KÜTYÜ

(SERLEGES-RENDSZER)



A Heller-féle
„KING”
gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az ecset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.



Legnagyobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!

A „King” kiváló gyors-
meszelő- és fertőtlenítő-
gép sokoldalú használható-
sága miatt **egy mező-
gazdaságban sem
nélkülözhető.** A szí-
vattyuk teljesen tömör
sárgarézből készülnek, ja-
vítások majdnem teljesen
kizártak. „King” tömlőve-
zetékekkel **többet teljesít,
mint 20 ember ecset-
tel** és mindenféle állv-
nyozást és előmunkálást
feleslegessé tesz. Ezen gép
egy nap alatt kifizetődik

Gyártók azonkívül:

PITTORE és TRIUMPH

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető
golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát
nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Me-
szelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák per-
metezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval)
60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER

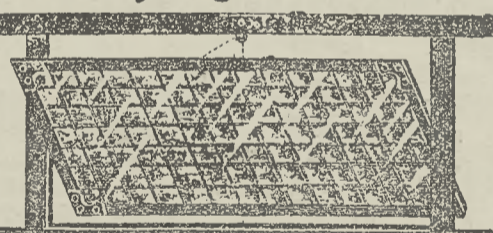
BÉCS, II., Prater
Schrotzbergstrasse 1.

Kérjenek leírást.

Képviseleők kerestetnek

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.



Mindenemű kertészeti és gazdasági építkezé-
sekről szakzerű költségvetésekkel készséggel
szolgálunk. Mindenemű vasszerkezeti munká-
latokat elvállal és elkészít:

FARKAS és TÁRSA

vasszerkezeti gyára

BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.

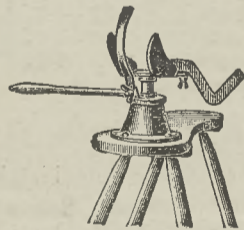
Telefon 82-70. — Kérjen ingyen árjegyzéket.

HERKULES IDOMVASABLAK

A KNOBLOCH-féle

répafejezőgéppel

54.227. sz. szabadalom,



lehet a **legnagyobb mun-
kateljesítményt** elérni, te-
hát a legnagyobb **időmeg-
takarítást** is és a golyó-
szelvénylappos vágással az
értékes répausból a legke-
vesebb megveszendőbe.

Darabonkénti ár 20 K, hozzávaló
tartalékok 1 K, nagyobb átvétel-
nél megfelelő engedmény.

FRANZ KNOBLOCH, Verwalter (intéző).

WARTENBERG bei Niemes in Böhmen.

BIRTOKOK bérletre és
eladásra
nagy számban vannak bejelentve **Poszvek**
Nándor gazdasági szakirodájánál Szatmá-
ron. Közvetítés a legszolidabb alapon.

100 pár diszlószerszám,



mell- és kumet, ezüst- és aranydiszítási-
tűzálló kaszák, mindenféle munkaszerszá-
mok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi
és új esőköpnyegek, halinacsizmák, zöld
munkás zubbonyok, mindenféle uniformi-
sok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyer-
gok, régi és új legyverek, kardok és
puskák, másoló prések, gyeplőszárak,
Candage-ok és mindenféle hasonló szer-
számok olcsóbban, mint bárhol kaphatók

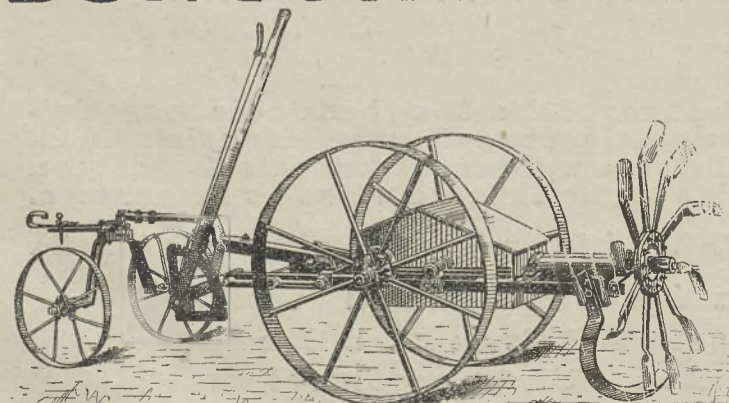
Wien IX., Trödlerhalle 105.

Telefon 20745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem
alkalmas tárgy kicseréltetik. — Az államtisztviselők szállítója. —
Kérem figyelni a 105. számra.

UJ TALÁLMA NY!

BURGONYAARATÓ-GÉP.

UJ TALÁLMA NY!



Éredeti „FABES” 52.540. sz. szabad.,
a legnehezebb viszonyok között is, hol
más módszerű gépek nem voltak hasz-
nálhatók, dicsőségesen megállta he-
lyét és minden akadály dacára a leg-
különbözőbb talajviszonyok mellett is
kifogástalanul dolgozott. A burgonyák
sértetlenül lettek a második sorra
dobva, jól láthatólag és rem maradt
egy sem a földben. Az idei gépkiállí-
táson, Prágában úgy az osztrák, mint
a külföldi látogatók részéről a legna-
gyobb figyelemben részesült s mi d-
annyi elismeréssel ezen gép teljesítő-
képességének nagy előnyeit.

Beszerezhető az egyedüli gyártónál:

J. FABES & SÖHNE in Mähr.-Budwitz, Mähren

LŐHEREFÉJTŐ GÉPEK
EGYSZERŰSÉGKETT S
TISZTÍT SZERKEZETTEL 51/125/17m
SZÉLESEGGIG, GÜZGÉ, M. T. N. S. JÁRGÁNY SAJÁTJÁNA

SZABADALMAZOTT
EGYESITETT
LŐHERECÉPLŐ
FEJTŐ-ESZTÍTŐ
GÉP

OLCSÓÁRAK
KEDVEZŐ FIZETÉSI
FELTÉTELEK
ÁRJEGYZÉKE T
FELHÍVÁSRA
DIJMENTESEN

Szücs ÖDÖN
— BUDAPEST —
VI. NAGYMEZŐ-UTCA 66.